

Zajištění bezpečnosti osob a majetku na sportovním utkání

Eva Burešová

Bakalářská práce
2015

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

ABSTRAKT

Bakalářská práce je věnována problematice fotbalového chuligánství, jeho vývoji a objasnění některých projevů na fotbalových stadionech i z hlediska extremismu. Fotbalové chuligánství je stále aktuální téma, které přímo vybízí k interdisciplinárnímu přístupu sociálních věd, především sociální psychologie, sociologie, psychologie, sociální pedagogiky, sociální patologie, právní vědy, historie ad.

Dále se tato práce zabývá situací v oblasti diváckého násilí u nás, vztažnou legislativou, primárně pak novým zákonem o Polici České republiky, ve kterém byla zavedena koncepce „Zajištění bezpečnosti na sportovních utkáních“.

Klíčová slova: fotbalové chuligánství, divácké násilí, chuligáni, rasismus, policie ČR, soukromé bezpečnostní služby,

ABSTRACT

This bachelor thesis issues with a topic of football hooliganism, its history and explanation of different events seen at football stadiums from the viewpoint of extremism. Hooliganism is a hot topic that urges for interdisciplinary approach of social sciences, especially social psychology, sociology, psychology, social pedagogy, social pathology, law etc. Following this paper deals with a current situation regarding violence of football fans in Czech Republic, current legislation concerning this problem, primary the new Law of the Police of Czech Republic that brought a concept of “Ensuring the safety during sport events”.

Keywords: football hooliganism, violence at sports events, hooligans, racism, Police of the Czech Republic, private security services

Poděkování

Mé poděkování patří především vedoucímu celé práce, panu doc. RSDr. Václavu Loškovi, CSc., který mi poskytl nepřeberné množství materiálů, informací, cenných rad a odborné vedení při tvorbě této bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat nejbližší rodině za podporu a trpělivost, kterou mi věnovali v průběhu studia a při vytváření této práce.

„Abys někým byl, musíš zůstat sám sebou“

OBSAH

ÚVOD	5
I. TEORETICKÁ ČÁST	7
1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ	8
2 VYMEZENÍ FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ	9
2.1 CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH SKUPIN	10
2.1.1 FOTBALOVÝ DIVÁK.....	10
2.1.2 FOTBALOVÝ FANOUŠEK.....	10
2.1.3 FOTBALOVÝ CHULIGÁN	10
3 EXTREMISMUS	14
3.1 PŘÍČINY EXTREMISMU	15
3.2 ZÁSADY PROPAGANDY	15
3.3 RASOVĚ MOTIVOVANÝ EXTREMISMUS NA FOTBALOVÝCH UTKÁNÍCH	17
3.4 RASISTICKÉ PROJEVY CHULIGÁNŮ	18
4 TYPOLOGIE FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ	20
4.1 VYMEZENÍ PODLE SOCIÁLNÍCH ROLÍ	20
4.2 VYMEZENÍ PODLE VĚKOVÝCH SKUPIN	21
4.3 VYMEZENÍ PODLE POLITICKÉ ORIENTACE	22
5 FORMY FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ	23
5.1 NA VÝJEZDU OČIMA HOOLIGANS	24
5.2 PŮSOBENÍ MEDIÍ NA CHULIGÁNSKÉ SKUPINY	25
6 SITUACE V OBLASTI DIVÁCKÉHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ	27
6.1 PŘIPRAVENOST POLICEJNÍCH SLOŽEK	29
6.2 MANUÁL PRO FOTBALOVÉ KLUBY	29
6.3 LEGISLATIVA	30
6.4 ANTIKONFLIKTNÍ TÝMY	32
6.4.1 VÝZBROJ A VÝSTROJ ANTIKONFLIKTNÍCH TÝMŮ	33
7 NEDŮSLEDNOST POŘADATELŮ	36
7.1 1. FC BRNO – FC BANÍK OSTRAVA	36
7.2 SIGMA OLOMOUC – SPARTA PRAHA	36
7.3 SLOVAN BRATISLAVA – SPARTA PRAHA	37
8 MISTROVSTVÍ EVROPY VE FOTBALE DO 21 ČESKÁ REPUBLIKA	41

8.1 NA STADIONECH BUDE BEZPEČNO. POLICE POMŮŽE ORGANIZÁTORŮM.....	41
9 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	43
II. PRAKTICKÁ ČÁST	45
10 SOCIOLOGICKÝ PRŮZKUM	46
10.1 SESTAVENÍ DOTAZNÍKU.....	46
10.2 DISTRIBUCE DOTAZNÍKU	46
10.3 VÝSLEDKY SOCIOLOGICKÉHO PRŮZKUMU	47
10.4 STANOVISKO/VYJÁDŘENÍ.....	58
11 NÁVRH STRUKTURY INFORMAČNÍHO SYSTÉMU	60
11.1 PRVKY	60
11.2 ÚKOLY JEDNOTLIVÝCH PRVKŮ	60
11.2.1 MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY + MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY	60
11.2.2 ČESKOMORAVSKÝ FOTBALOVÝ SVAZ	61
11.2.3 PROVOZOVATEL (MAJITEL) SPORTOVNÍHO ZAŘÍZENÍ	61
11.2.4 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	61
11.2.5 SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY.....	62
11.2.6 VEŘEJNOST.....	62
11.3 SCHÉMA OBECNÉHO POSTUPU.....	63
11.4 SCHÉMA POSTUPU PŘI ZÁSAHU	65
ZÁVĚR	66
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	69
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	72
SEZNAM OBRÁZKŮ	73
SEZNAM PŘÍLOH.....	75

ÚVOD

"Naučil jsem se, že nesmím ztrácet optimismus a víru. Fotbal je mrakodrap. Výtah nejede. Chci nahoru. Musím jít patro za patrem."

Bony Wilfried

Fotbal (z anglického *football*, *foot*=noha, *ball*=míč), též kopaná, je kolektivní míčová hra, která je nejpopulárnějším kolektivním sportem na světě.

Dnes fotbal hrají profesionální fotbalisté po celém světě, mnoho dalších lidí se mu pak věnuje na amatérské či rekreační úrovni. Podle průzkumu, uspořádaného v roce 2001 mezinárodní fotbalovou federací FIFA, hraje pravidelně fotbal nejméně 240 miliónů lidí ve více než 200 zemích světa. Mezi příčinami jeho popularity jsou bezesporu jednoduchá pravidla a naprosto minimální náročnost na vybavení. [36]

Je známo, že v posledních desetiletích se předmětem intenzivního mediálního, politického i akademického zájmu stala problematika zvaná fotbalové chuligánství, která je vzájemně propojena s dalšími negativními jevy, jako je rasismus, xenofobie a různé formy organizovaného zločinu. Na našem území je riziko fotbalových chuligánů mnohem nižší než v některých dalších zemích, ale rozhodně jej nelze podceňovat. Náhled na tuto problematiku může často determinovat neznalost a nepochopení tohoto fenoménu.

Nejrozvinutější politikou a zároveň nejdůkladnějším akademickým výzkumem v předmětné oblasti disponuje bezpochyby Evropa, kterou můžeme nazvat „hlavní arénou“ fotbalového chuligánství. V rámci evropských pohárů, kvalifikací na Mistrovství Evropy či Mistrovství světa ve fotbale můžeme říct, že samotné evropské dění ovlivňuje i situaci v České republice, kdy jsou (či mohou být) konfrontováni čeští občané především s projevy různých evropských chuligánských skupin.

Práce je věnována vymezením základních užívaných pojmů v oblasti fotbalového násilí, typologií fotbalových chuligánů, jejich projevů včetně rasismu, působením medií na tuto problematiku a mezinárodní spolupráci s opatřeními k předcházení násilí a výtržnostem. Dále se ve své práci zabývám situací v oblasti diváckého násilí v České republice a vztahovou legislativou, kterou mají pod svou záštitou Ministerstvo vnitra a spravedlnosti, Fotba-

lová asociace České republiky, Policie České republiky, provozovatelé sportovních zařízení a soukromé bezpečnostní služby, kterým rovněž věnuji svou pozornost.

Teoretickou část své bakalářské práce „Zajištění bezpečnosti na sportovním utkání“ jsem zaměřila převážně na otázky spojené s bezpečností, jejím vynucováním a zajišťováním. Empirickou část jsem se rozhodla zacílit obdobně, hlavně z důvodu udržení jednotného rázu celé práce. Zjištění z části teoretické mohla být alespoň částečně ověřena výsledky právě z části empirické, tedy sociologického průzkumu.

První částí mé praktické práce je sociologický průzkum, který jsem se rozhodla provést formou dotazníku, jenž byl zaměřen primárně na skupinu dotazovaných s fotbalovým povědomím. Jejich názory na otázky bezpečnosti a jejich vnímání změn v zajišťování bezpečnosti je velice důležité, aby bylo možné odpovědět na některé ze základních otázek, jejichž hlavním smyslem je zjistit, zda v reálném životě skutečně dochází k žádoucím změnám.

Druhou částí práce je návrh informačního systému. Ten jsem provedla pomocí získaných vědomostí z oblasti diváckého násilí, především zákona 115/2000 Sb., o podpoře sportu, který přinesl důležité změny v boji proti tomuto fenoménu. Dalším výrazným pilířem se stala nově vzniklá koncepce s názvem „Zajištění bezpečnosti na sportovním utkání“.

Cílem první části mé praktické bakalářské práce bylo pomocí sociologického průzkumu ověřit následující hypotézy:

H1. Odborná i laická veřejnost zaznamenala změny v právní úpravě v oblasti potírání fotbalového násilí, které jsou aplikovány od roku 2009.

H2. Míra zajištění bezpečnosti na sportovním utkání je dostatečná

H3. Soukromé bezpečnostní služby vykonávají činnost důsledně a profesionálně s náležitými pravomocemi

Druhá část měla za cíl navrhnout strukturu informačního systému. Při řešení návrhu struktury informačního systému je nutné provést rešerši oblasti a legislativy, definovat prvky, jejich vazby, a konkrétní úkoly jednotlivých prvků. Výsledkem je schéma obecného postupu a postupu při zásahu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ

Přibližně od šedesátých let dvacátého století se v souvislosti s kopanou začaly do popředí dostávat na místo samotné hry a jejích výsledků nejrůznější excesy a negativní projevy některých návštěvníků, jako byly rvačky, verbální i brachiální konflikty, výtržnosti a vandalismus. Tyto konflikty ústily v agresi mezi násilníky a hráči, a to jak z řad svých, tak ze soupeřova týmu. Dále pak mezi násilníky a rozhodčím a násilnickými skupinami navzájem a to jak na stadionech, tak mimo ně. Jako důsledek vzájemných potyček a bitek vzrostl počet případů, kdy přicházeli diváci v hledištích stadionu o život. Rovněž v souvislosti s fotbalem zintenzivnily projevy rasismu, xenofobie, antisemitismu a nacionálního šovinismu a velká část zmíněných aktivit byla realizována organizovanými skupinami, které často disponovali i jakousi vnitřní hierarchií. [1]

Kořeny tohoto fenoménu, které si vzalo za své pojmenování „fotbalové chuligánství“¹, někdy bývá označováno za „britskou nemoc“ („British Disease“)², leží na britských ostrovech, odkud se přibližně o deset let později rozšířilo i do dalších západoevropských zemí a později i do východní Evropy. [1]

¹ *Fotbalové chuligánství je pojem užívaný pro popis asociálních či antisociálních aktivit příznivců jednotlivých fotbalových klubů*

² *„British Disease“ (Britská nemoc) Rovněž časté označení pro „fotbalové chuligánství“. Důvodem jsou kořeny tohoto fenoménu, které leží na Britských ostrovech, odkud se přibližně o deset let později rozšířil i do dalších západoevropských zemí a později i do východní Evropy.*

2 VYMEZENÍ FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ

Jak už bylo řečeno, fotbalové chuligánství pochází z anglického prostředí, v němž vznikly i některé základní pojmy, které byly poté přejímány i v ostatních zemích světa a můžeme je označit jako anglicismy. Samotné užívání pojmu chuligán můžeme poprvé registrovat v Londýně v 19. století, a to jako označení neadaptivní irské imigrantské rodiny jménem Hooligan či Houlihan. Pojem chuligánství byl později použit jako všeobecné označení pro kriminální či výtržnické chování a začal se jevit jako vhodný pro vymezení některých negativních (asociálních či antisociálních) jevů spojených s fotbalem. Důležitým faktorem ve vymezení fotbalového chuligánství je rozlišení fotbalových chuligánů od dalších osob, které sledují fotbalová utkání. Je tak možno vymežit tři základní skupiny: [1]

1. fotbalové diváky,
2. fotbalové fanoušky,
3. fotbalové chuligány (hooligans, rowdies³).

Základní rozlišení těchto skupin lze nalézt v následující tabulce

Kritérium	sportovní diváci	sportovní fanoušci	hooligans
Stabilita skupiny	nízká	vysoká	vysoká
Integrace skupiny	nízká	vysoká	vysoká
Koheze	nízká	střední	vysoká
Atraktivnost skupiny	nižší	vysoká	vysoká
Stálost skupiny	nízká	střední	vysoká
Autonomie skupiny	nízká	střední	vysoká
Velikost skupiny	velká	střední	malá
Míra intimity skupiny	nízká	střední	vysoká
Propustnost skupiny	vysoká	střední	nízká
Homogenita/heterogenita	heterogenní	homogenní	homogenní
Orientace skupiny	nízká	střední	vysoká
Hodnotová orientace	nízká	střední	vysoká
Míra uspokojení	nízká	střední	vysoká
Stupeň libosti	nízký	střední	vysoký
Míra kontroly	nízká	střední	vysoká
Násilné chování	nízké	nízké	vysoké
Projevy nacionalismu	nízké	vysoké	vysoké
Projevy xenofobie a rasismu	neexistence	výjimečně	časté
Stupeň ideologie skupiny	neexistence	neexistence	vysoký
Hodnocení zápasů	objektivní	subjektivní	subjektivní
Klubismus	nízký	vysoký	nízký

Obr. 1. Rozlišení fotbalových diváků, fanoušků a fotbalových chuligánů. Zdroj:[1]

Blíže specifikovaný popis vymezených skupin nalezneme pod další kapitolou.

2.1 Charakteristika jednotlivých skupin

2.1.1 Fotbalový divák

Fotbalového diváka můžeme charakterizovat jako pasivního, nezaujatého a neutrálního pozorovatele, který není ovlivněn rivalitou obou týmů. Není spjat s konkrétním klubem, neztotožňuje se s ním ani nenosí jeho symboly. Tento divák zpravidla nesleduje jen fotbalová utkání, ale přistupuje s nadšením i k jiným sportům. Fotbalový divák není přítomen pouze na sportovních stadionech, ale sleduje sportovní přenosy i pomocí nejrůznějších medií (internet, televize, rozhlas, tisk apod.). Protože fotbalový divák nenavštěvuje zápasy pravidelně, nezná tak rituály tamních chuligánů a fotbal je pro něj na stejné úrovni jako divadelní představení, protože i po jeho zhlédnutí odchází se silným prožitkem a pocitem spokojenosti. [1]

2.1.2 Fotbalový fanoušek

Fotbalový fanoušek je s kopanou už spjat určitým způsobem a to svojí přízní ke konkrétnímu týmu, nebo oblíbenému hráči. Díky identifikaci s mužstvem má už od průběhu hry jistá očekávání, věří ve výhru svého klubu, bouřlivě reaguje na nepotrestaný faul a aktivně povzbuzuje své hráče. Fotbaloví fandové se prezentují přízní ke svému týmu především oblečením (replikami dresů, klubovými šálami, kšiltovkami, tričky, vlajkami, odznaky apod.). Ve fandovství již můžeme hledat určitý princip, který je založen na faktu, kdy při zápasech vzniká určitý druh rivality. Příznivci svých týmu se stávají skupinou s vlastní identitou a vzájemně se brání proti jejímu narušení. Pro takového fanouška je už charakteristické dělení na „MY“ (fanoušci svého týmu, klubové hesla, barvy) a „ONI“ (fanoušci druhých týmů). [1]

2.1.3 Fotbalový chuligán

Fotbaloví chuligáni tvoření převážně mladými militantně orientovanými, tedy bojechtivými příznivci sdružující se ve skupinách, přicházejí primárně s cílem vyvolat konflikt či bitku s jinými obdobnými skupinami soupeřova týmu, a to jak přímo na fotbalové stadiony, tak do jejich okolí. Tyto skupiny, jinak označovány jako tlupy, party nebo gangy, disponují vlastními názvy, kterými se vymezují proti skupinám ostatním. Některé z těchto part můžeme nazvat velmi dobře propracovaným komplexem, kdy jednotlivé členy nesjednocuje

pouze klubové rivalství a nenávisť k nepřátelským chuligánským skupinám, ale i politické, rasové, národnostní, náboženské, regionální nebo sociální motivy. Dominantním rozdílem mezi fotbalovými fanoušky a fotbalovými chuligány je neidentifikace fotbalového chuligána s fotbalovým klubem, ale pouze se svojí skupinou. A právě v sebedefinování chuligánské skupiny vzniká i její exkluzivita. [7]

Fotbaloví chuligáni mají určitou uniformitu a to hlavně pomocí streetwearového oblečení oblíbených značek jakou jsou Everlast, Lonsdale, Umbro, Mentalita Ultras, Thor Steinar, Pitbull aj. můžeme tak hovořit o určité specializaci oděvního průmyslu na chuligánskou (sub)kulturu. Dále pak pomocí vlajek a šál s motivy typickými pro určitou chuligánskou skupinu. Většina skupin vydává své vlastní zpravodaje tzv. fanziny, ve kterých informuje nejen o svých aktivitách, ale i o činnostech ostatních domácích a zahraničních gangů. Stále častěji se můžeme setkávat s vytvářením vlastních internetových stránek, jejichž úroveň však není příliš vysoká. Nejvyšší úroveň si u nás udržují stránky s celostátním charakterem www.hooligans.cz spravované v Brně. Chuligáni na těchto stránkách hojně diskutují především pomocí internetového fóra. Co se týče chuligánských periodik, pak největší pozornost bezpochyby zasluhuje Football factory, který není určený pouze pro chuligány ale i ultras a fotbalové fanoušky. Tento časopis vychází v Ostravě přibližně každé dva měsíce a je dostupný nejen u nás ale i na Slovensku a Polsku. Dalším rozšířeným znakem jsou různé „rituály“, ať už skupinové chorály, příprava celostadionových choreografií, přijímání do gangu, příprava na násilné střety a nakládání s ukořistěnými věcmi ze soupeřících skupin. V poslední době se začalo chuligánství promítat i do hudební scény a objevují se graffiti s fotbalovým podtextem. [3]

Jakožto fotbalový fanoušek klubu FC Fastav Zlín, jsem měla možnost nahlédnout do jakési „dílny“ zlínských fotbalových nadšenců, která je unikátní výrobou šál, plakátů a vlajek, výhradně pomocí vlastnoručního nákresu.

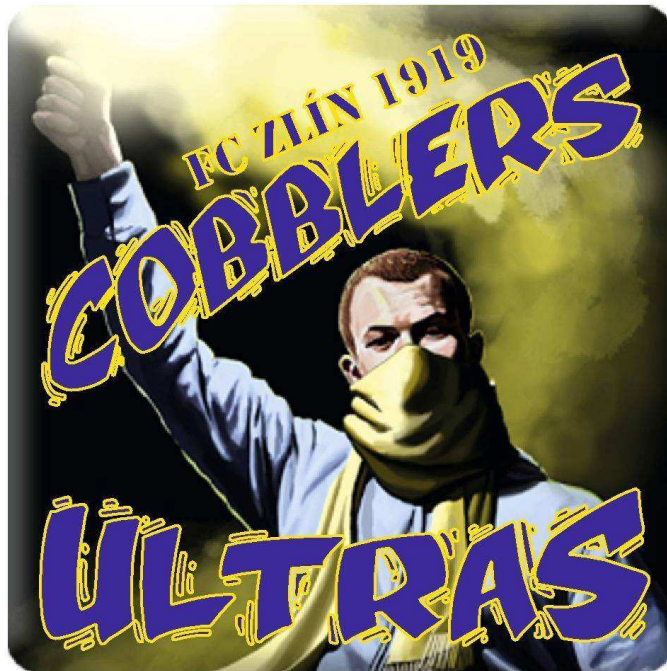
Uniformita zlínských chuligánů spočívá především v kombinaci barev žlutá/modrá a leto-počtu 1919, který je datem založení prvního fotbalového klubu ve Zlíně.

Obr. 2 šály zlínských fotbalových chuligánů. Vlevo zlínská šála v klasickém barevném provedení kombinace modré a žluté barvy se symbolikou lvů z českého národního znaku střežících žlutou hvězdu z oficiálního znaku města Zlína. Typický název „Ševci“ jakožto původní řemeslo zabývající se výrobou obuvi. A letopočet 1919, kdy byl ve Zlíně založen první fotbalový oddíl. Vpravo šála Dinama Zagreb s nimiž mají zlínské chuligány družbu s datem založení 1986 a tradiční modrou barvou a vyobrazením pitbula. Zdroj: [vlastní]

Obr. 3 Vlajka zlínských chuligánů se stejnou symbolikou. Zdroj: [vlastní]

Obr. 4 Vyobrazení chuligána se zahalenou tváří a nápisem „FC ZLÍN 1919 COBBLERS ULTRAS“. Kdy překlad slova „cobblers“ – ševci „ultras“ – krajní, extrémní. „FC ZLÍN 1919“ – Fotbalový club Zlín s datem založení 1919. Zdroj: [vlastní]

Obr. 5 Identifikace zlínské chuligánské skupiny z městské části Jižní Svahy (South Slopes). Zdroj: [vlastní]

Rozmanitost a nápaditost chuligánské symboliky je bezpochyby široká a můžeme si všimnout, že zasahuje až do historie města.

3 EXTREMISMUS

Extremismus je fenomén současné doby, jehož přesné vymezení je takřka nemožné. Stávající definice extremismu v odborné literatuře jsou ovlivněny profesním zaměřením autorů, ale žádná z nich, co se týče vymezení obsahu tohoto pojmu, není přesná a obecně uplatnitelná. Jedna z posledních byla zpracována Institutem pro kriminologii a sociální prevenci ministerstva spravedlnosti. Extremismus chápe jako: „Souhrn určitých sociálně patologických jevů vytvářených více či méně organizovanými skupinami osob (extremistů)“. Důvodem vzniku a existence extremistických skupin a hnutí jsou často odlišné ideologie. Jako sjednocující prvek těchto ideologií vystupuje proklamované odmítání základních hodnot, norem a způsobů chování formujících současnou společnost. Ve světové politologické literatuře se obvykle rozlišuje extremismus levicový a pravicový, náboženský, ekologický a v některých případech i národnostní.

Aktivity extremistických skupin se mezi sebou odlišují svou vnitřní organizací a obsahem i formami činnosti. Některé spočívají pouze v nerespektování a narušování určitého společenského pravidla, jiné usilují o změnu tohoto pravidla. Pro nekomplikované aktivity prvního typu, které často probíhají bez přípravy, je typické, že jejich představitelé, vzhledem ke svému sníženému sebeovládání, nebývají schopni komplikovanější a plánovité činnosti. Tyto aktivity, které jsou z naprosté většiny destruktivní, jsou někdy řazeny do skupiny tzv. „nepolitického extremismu“ (jejich nositelé nedělají politiku a neusilují o její změnu). Aktivity druhého typu, které usilují především o změnu společenských pravidel, jsou značně složitější. Jejich činnost se vyznačuje plánovitostí a velmi dobrou organizovaností. Cílem je změna společnosti v rozsahu jimi vyznávané ideologie. Vzhledem k tomu, že jsou ve vztahu ke společenským pravidlům destruktivní, bývají řazeny do skupiny tzv. „politického extremismu“.

Většina aktivit „nepolitického“ extremismu směřuje proti osobám, které pachatele „vyprovokovaly“ svou odlišností, jako je například barva pleti, fyzická konstituce, oděv, chování apod. Tyto projevy agrese, které vycházejí z pudového jednání a jejichž iniciátorem je uvědomění si „odlišnosti“, jsou označovány jako xenofobní extremismus. Tento extremismus je jedním z průvodních jevů existence komunity, tvořené osobami, které se řídí určitými hodnotami (nejznámějšími formami jsou etnikum, stát, národ, ale i přívrženci sportovních klubů). V současné době nejvýznačnějšími projevy xenofobie, které můžeme podle obsahu

rozdělit do dvou skupin, jsou xenofobie rasová nebo etnická a xenofobie nacionální. Xenofobie je zásadní složkou většiny extrémistických ideologií, v nichž, mimo vlastní společnost, jsou vždy konkrétně specifikováni její nepřátelé. [32], [2]

3.1 Příčiny extremismu

- Extremismus můžeme považovat za antropologickou soustavu. Tudíž provází celé dějiny lidstva.
- Sociálně psychologické aspekty, jejichž společným jmenovatelem je frustrace.
- Politické aspekty
- Stav společnosti (ekonomický, sociální, morální)
- Vnější vlivy

Důležitou metodou extremismu je bez pochyby propaganda.

3.2 Zásady propagandy

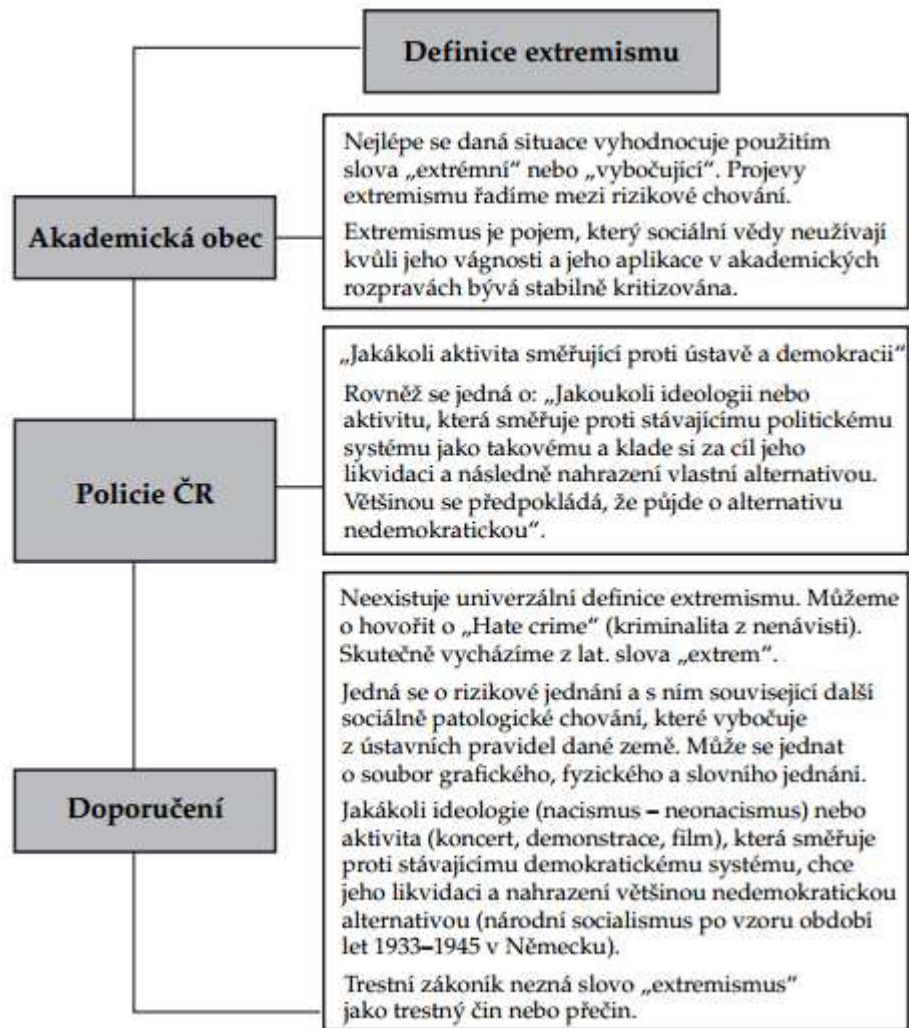
- Jednoduchost – Propagované poselství musí být tak jednoduché, aby nejsnáze a nejrychleji oslovilo co největší počet lidí a zároveň bylo jednoduše pochopeno.
- Oslovení emocí - Čím jednodušší, prostší je sdělované poselství, čím méně obsahuje podrobností, které by mohly být důvodem k zamyšlení, tím více musí oslovovat sympatie, antipatie, lásku, sexualitu, nenávisť, závist, strach a úzkost.
- Oslovení představitosti – Barevné pohyblivé obrazy doprovázení patřičnou zvukovou kulisou, např. dobovatelské hymny, ostrá až výhružná hudba, hudba imitující pochody vojáků aj.
- Neustálé opakování téhož – Kvalitně vytvořená a promyšlená propaganda, která bude dostatečně dlouho ovlivňovat populaci. Propaganda s monopolem sdělovacích prostředků a říkající lidem, co chtějí slyšet. [33]

Užití teorie v praxi si můžeme ověřit pomocí obrázků, které demonstrují názory levicových extremistů.

Obr. 6 Presentace názorů levicových extremistů. Zdroj: [28]

Definici extremismu je možné členit podle několika hledisek. Vymezení Akademické obce a Policie ČR s doporučením nastiňuje následující schéma.

Obr. 7 Definice extremismu Zdroj: [33]

3.3 Rasově motivovaný extremismus na fotbalových utkáních

Fotbalová utkání jsou často místem rasistických, antisemitských a nacionálně-šovinistických projevů fotbalových chuligánů. Rasismus je názor, který tvrdí, že někteří lidé jsou méněcenní z důvodu příslušnosti k určité rase. Rasu můžeme definovat jako skupinu lidí stejného rodu lišící se od ostatních typickými znaky, jako je například barva kůže nebo kvalita vlasů. Rasismus zdůrazňuje význam těchto znaků jako domnělý základ nadřazenosti a podřízenosti. Logickým následkem těchto názorů, stanou-li se teorií státní, ofici-

ální, je pronásledování a eventuální likvidace „méněcenných“ ras. Pojem „rasismus“ se používá i k označení agresivního či ponižujícího chování k příslušníkům jiné rasy. [14]

Projevy rasismu na fotbalových stadionech můžeme ve větší míře registrovat od začátku sedmdesátých let v Anglii. V západní Evropě začaly rasistické nálady vzrůstat od konce šedesátých let a v letech sedmdesátých především v důsledku negativních dopadů masové imigrace což se promítlo i do posílení ultrapravicových stran, násilnických neonacistických skupin a dalších organizací. Ty se následně pokoušely agitovat ve fotbalovém prostředí, kde se na hřištích objevovalo stále více černošských i dalších „nebílych“ hráčů, kteří se právě stávali terčem rasistů. Do chuligánských gangů se zapojili ultrapravicoví skinheadi, mezi jejichž hlavní znaky patří především runy, symbolika nacistického Německa, kryptogramy, personifikované symboly, symbolika barev či vlastní stylizované hesla a znaky. Často bývá rasistickými skinheady zneužíván tzv. keltský kříž. Dále pak mladí neonacisté, kteří paradoxně vnímali chuligánské rvačky i jako vhodný bojový výcvik. [15]

3.4 Rasistické projevy chuligánů

- Skandování rasistických názorů a urážek na stranu hráčů odlišné barvy pleti (např. „černí hráči nemají žádnou výdrž“, „černoši neumí hrát v bahně, při sněžení či při ztížených povětrnostních podmínkách“ apod.), které jsou v rasistické scéně ustálenými stereotypy.
- Rasistické nadávky, znevažující projevy (bučení či pískot při doteku hráče s míčem, vydávání opičích skřeků na hráče tmavé pleti, házení banánů, slupek od banánů či buráků na černochoy), výhrůžky či přímé ataky na hráče s odlišnou barvou pleti.
- Užívání rasistických hesel (včetně jmen známých rasistů), chorálů, symbolů, ať verbálně nebo na transparentech. Příkladem je pro nezasvěcené na první dojem nevinné skandování čísla 88 v 88. minutě zápasu, kterým ale rasově založení chuligáni poukazují na osmá písmena abecedy – tedy „HH“ se skrytým významem Heil Hitler. [1]

Naopak řada chuligánů, kteří jsou orientováni ultrapravicově či k apolitickým skupinám, rasistické prvky nepoužívají a dokonce proti nim razantně vystupují. Jako reakce na propojení určité části chuligánů s pravicovým extremismem se objevila nejenom statní protiopatření vůči tomuto fenoménu, ale vznikly i antirasistické akce a kampaně fotbalových klubů. Významným krokem v této oblasti je kampaň s názvem „SAY NO TO RACISM“ (řekni ne

rasismu), kterou vyslala do světa UEFA, jejíž členská asociace a dlouholetý partner FARE (Fotbal proti rasismu v Evropě) sdílejí neochvějnou touhu bojovat proti všem formám diskriminace v našem sportu a vymýtit takové chování v celé Evropě. Zpráva „Say no to racism“ si klade za cíl zvýšit povědomí veřejnosti o nesnášenlivosti a diskriminaci ve fotbale, stejně jako rozvojové nápady a strategie na to jak s nimi bojovat. Při MS 2014, které se konalo v Brazílii, vždy před začátkem každého utkání četli kapitáni úmluvu „say no to racism“ ve svém rodném jazyce, která se pomocí přímého přenosu dostala do celého světa a po jeho přečtení se týmy společně vyfotily před transparentem „say no to racism“. Do kampaně se zapojili i samotní hráči, kteří natočili video, ve kterém veřejně vystupují právě proti projevům rasismu. Kapitánské pásky byly také obohaceny nápisem „say no to racism“ a na stadionech byly vztyčeny vlajky se stejnou symbolikou. [9]

Obr. 8. MS ve fotbale Brazílie 2014. Zdroj: [9]

Právě ideové rozdíly umocňují intenzitu střetů mezi ultralevicovými a ultrapravicovými chuligánskými skupinami. Na co je však nutno poukázat, tak velká část krajní levice i krajní pravice se od „chuligánského primitivismu“ důrazně distancují. [1]

4 TYPOLOGIE FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ

Typologii fotbalového chuligánství je možné vymezit podle sociálních rolí, věkových skupin a podle politické orientace.

4.1 Vymezení podle sociálních rolí

Na základě analýzy příznivců oxfordského FC bylo klasifikováno 7 typů sociálních rolí mezi aktivními osobami v „kotli“, které představují různé typy jednání a vyžadují jisté individuální předpoklady.

Všem těmto rolím je přisouzen určitý význam, patrný z jejich pojmenování, který je pro „život v hledišti“ charakteristický a zajišťuje tak jeho funkčnost.

- První sociální rolí je CHANT LEADER tzv. „caller“ („iniciátor chorálů“). Chant leader je iniciátorem chorálů, zpěvů a pokřiků. Realizuje se při samotném vymýšlení chorálů, kde se dostává do popředí kreativita a originalita, která zajišťuje exkluzivitu daného klubu.
- Druhou sociální skupinou je AGGRO LEADER (útočník). Vznikne-li konflikt s rivalitní skupinou, jsou právě útočníci těmi, co stojí v první řadě. V uvedené studii jsou popisováni útočníci s těžkými okovanými botami vybaveni různými druhy zbraní. Pokud někdo ze skupiny nenabyl během mnoha střetů pověsti útočníka, může být označen jako tzv. bullshiter („vejtaha“).
- Třetí sociální rolí je tzv. NUTTER („šásek“) jehož chování považují ostatní za šílené, bláznivé, potřeštěné.
- Čtvrtou sociální rolí je HOOLIGAN („chuligán“).
- Pátou sociální rolí je ORGANIZER („organizátor“).
- Předposlední klasifikovanou rolí je FIGHTER („rváč“). Fighters jsou aktivní především v podněcování ostatních členů skupiny ke střetu s jinou skupinou a rovněž jsou jakýmsi „hrotem“ ve vedení útoku na fanoušky jiných týmů.

- Poslední sedmou sociální rolí je HEAVY DRINKER („opilec“). Toto označení přísluší členům skupiny, kteří jsou věhlasní tím, že dovedou vypít neskutečné množství alkoholu, objevují se na fotbalových zápasech ve značně podnapilém stavu a často v důsledku jejich chování bývají vyvedeni policií. [12]

4.2 Vymezení podle věkových skupin

Další typologie identity fotbalových chuligánů se odvíjí od věku členů a dosavadní „chuligánské kariéry“. Ze šetření vyplývá, že zápasy navštěvuje několik skupin, které byly označeny písmeny A-F.

- Skupinu A označujeme jako „ROWDIES“. Skládá se přibližně z 30 chlapců s průměrným věkem kolem 15 let.
- Skupina B je proměnlivější a mění se dle atraktivity fotbalového zápasu. Charakteristická pro tuto skupinu je vyšší přítomnost osob se záznamy o zatčení, s podmíněnými tresty či se sociálním dohledem. Členové této skupinou však nejsou pravidelnými návštěvníky všech fotbalových zápasů.
- Skupina C je tvořena staršími chlapci než „rowdies“ (skupina A) a byla označena jako „TOWN BOYS“. Průměrný věk této skupiny se pohybuje kolem 18 let.
- Skupiny D a E byly mnohem méně homogennější než skupiny A-C, tedy jejich povahy se daleko více lišily.
- Ve skupině E nalezneme starší návštěvníky než ve skupině D a v této skupině se vyskytovaly i dívky a ženy.
- Poslední skupinu, tedy skupinu F tvořily převážně mladší děti s průměrným věkem asi deset let. Tyto děti vyrůstající v chuligánském prostředí byly prakticky předurčeny k pozdějšímu přebírání sociálních rolí, které byly klasifikovány výše. Tato skupina byla označena jako „NOVICES“ („nováčci“). Rowdies, Town boys a Nováčci jako oddělené skupiny umožňovali utvářet tzv. lineární hierarchii, tedy se stali jakýmsi jednoduchým uspořádáním, které se však vyskytuje jen zřídka a poskytovali tak určitý rámec a možnost budovat kariéru na fotbalových stadionech. Přičemž se tato kariéra s časem měnila. [13]

4.3 Vymezení podle politické orientace

Podle politické orientace je možno vymežit:

- Apolitické chuligány, kteří nemají zájem o politiku v souvislosti se svojí chuligánskou činností. Mohou, ale nemusí systematictěji odmítat rasistické i jiné politizující tendence ve fotbale, čímž by paradoxně vstoupili do politického prostoru.
- Ultrapravicové chuligány, které by dále šlo rozčlenit podle případného příklonu k jednotlivým proudům ultrapravice, což je však s ohledem na komplikovanost ultrapravicového spektra a vzhledem k nepřesnému politickému postoji mnoha chuligánů poměrně problematické.
- Ultralevicové chuligány, u kterých lze taktéž vysledovat řadu různých ideových proudů, příklon k nim však nemusí být jednoznačný.
- Etnicko – regionalistické chuligány, kterými jsou zpravidla příslušníci etnických menšin nebo obyvatelé marginalizovaných regionů, kteří svým chuligánským jednáním chtějí přispět k etnické a politické emancipaci.
- Náboženské chuligány, kteří chtějí pomocí fotbalového chuligánství podpořit vlastní náboženskou skupinu a to zpravidla vůči jiné.

Jistou „nadstavbou“ fotbalového chuligánství je v některých případech jeho propojení s organizovaným zločinem. Řada chuligánů se ostatně pohybuje v kriminálním podsvětí i díky individuální trestné činnosti bez vazby na fotbalové prostředí. Jsou známy případy, kdy při výjezdech na fotbalová utkání chuligánské skupiny pašovaly drogy či jiné ilegální zboží. Dále byly využívány pro majetkovou i násilnou kriminalitu, a to pomocí vydírání nebo vymáhání dluhů. Těmito činnostmi si obstarávaly finanční prostředky pro svoje aktivity. Uvedené formy protiprávního jednání však nejsou běžným atributem fotbalového chuligánství, jedná se spíše o výjimky. [7]

5 FORMY FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ

Mezi nejčastější formy fotbalového chuligánství patří:

- Vniknutí na hrací plochu
- Házení předmětů na hrací plochu (pyrotechnika, konfety, dýmovnice, láhve)
- Házení předmětů přímo na aktéry utkání (rozhodčí, hráči)
- Výtržnosti (potyčky s policií a pořadatelskou službou)
- Vandalismus (vytrhávání sedaček a jejich pálení, ničení příslušenství na fotbalovém stadionu)
- Konflikty s užitím verbálního i brachiálního násilí (vůči chuligánům, fanouškům a divákům soupeřova týmu, vůči hráčům, rozhodčím, pořadatelské službě, policii, představitelům fotbalového klubu)

Obvyklá je samozřejmě i kombinace výše zmíněných atributů. [1]

V rámci fotbalového chuligánství jsou časté i předem sjednané a plánované násilné střety mezi chuligánskými skupinami na místech, jako jsou parkoviště, parky, louky za městy, ulice v okolí stadionu či nádraží. Dále registrujeme případy hospod a klubů, které jsou známy jako „základny“ nepřátelských chuligánů, napadání a ničení dopravních prostředků – převážně autobusů převážející chuligánské skupiny nebo hráče klubu, násilné napadání a házení nebezpečných předmětů včetně tzv. molotovových koktejlů na policejní kordony v okolí stadionů, rabování obchodů, zvláště pak benzínových pump při výjezdech apod. Samotná výzbroj chuligánských gangů sahá od pěstí, přes boxery, tasery, teleskopy, baseballové pálky, nože a v krajních případech až ke střelným zbraním. Rozbory jednotlivých střetů, videozáznamy, nebo návody k akcím je možné nalézt ve zmiňovaných tiskovinách nebo na internetových stránkách klubů, kde hrají důležitou roli i chatové diskuze. [3], [11]

5.1 Na výjezdu očima hooligans

Výjezdy na stadiony hostujících celků jsou doslovnou součástí života každého fotbalového chuligána.

Obr. 9 Chuligáni na výjezdu. Zdroj: [11]

Obr. 10 Chuligáni na výjezdu 2. Zdroj: [11]

Následující popis jednoho z výjezdů nám skýtá možnost nahlédnout blíže do „hlav“ aktérů vyhledávaných chuligánských střetů.

„Cesta probíhala v tradičním duchu, tedy benzinky a taky to bylo vysvětleno jednomu motorestu, kam jsme se většina vyhrnuli do půl těla. Lidi na to nevěřicně koukali. Třicet potetovaných týpků valících se v metrových závějích sněhu a ničících vše. Policie nás zastavila a dvě auta nám dělala doprovod až do Košic. Tím padlo mé přání, konečně se podívat i do města a střetnout se s domácími. Z autobusu jsme museli vystoupit po jednom, ukázat občanky a zapózovat do kamery. Bylo nám sděleno, že tady se nebudeme chovat jak ve Svojkovicích. Na stadionu se nás sešlo něco kolem stovky, sektor domácích byl zaplněn podobně. Měli hezké vlajky a snažili se dělat choreografii. Před špílem nám jeden maník v pořadatelské vestě ukradl vlajku USP. Jinak se nic zajímavého nedělo. My jsme měli konflikty s fízly a domácí koulovali rozhodčího a pořadatele. Pokoušeli se nás kontaktovat mobilem a domluvit zápasovou férovku 20 na 20. I když jim muselo být jasné, že nás fízlové nikam nepustí. Zápas skončil, Slovan vyhrál 3:2, my jsme museli zůstat v sektoru dalších 20 minut, pak nás kukláči hnali do busů. Příkaz zněl, že nesmíme zastavit dřív, než vyjedem za okres. Nakonec si nás předávali okres od okresu až do Nitry. Takže to bylo s benzinkami slabší. Výjezd hodnotím stejně dobře.“ [11]

5.2 Působení médií na chuligánské skupiny

Patrick Murphy analytik a teoretik se v otázce fotbalového chuligánství podrobně zabýval působením médií právě na fanoušky tohoto sportu. Z jeho tvrzení vyplývá, že tisk a televize jsou těmi, kteří často rozdmýchávají vášně mezi chuligánskými skupinami a je nepochybné, že ve vnímání tohoto fenoménu hrají významnou roli. Zvláště Britské zpravodaje se v informování o fotbalovém chuligánství doslova vyžívají užíváním titulků jako – „Zničte ty rváče!“, „Vražda cestou na fotbal“, „Šílenci!“, „Divoši!“, „Zvířata!“. Média, stejně jako široká veřejnost, fotbalové násilí sice odsuzují, ale je zřejmé, že si tento senzativní způsob informování nenechají ujít a to i přes fakt, že tímto jednáním znepokojivé situaci jenom přispívají. Jako příklad můžeme uvést fanouška Londýnského klubu Chelsea, který stanul před soudem za nedovolené ozbrojování. Na svoji obhajobu uvedl, že se v tamních novinách dočetl o možné hrozbě násilného střetu ze strany konkurenční skupiny a nechtěl nic ponechat náhodě v ohledu na své bezpečí. Dalším příkladem může být světový šampionát v kopané konající se v Itálii roku 1990. Anglické noviny otiskly článek, že v Itálii bude docházet k výtržnostem anglických fanoušků. Noviny také otiskly několik rozhovorů s anglickými chuligány, kteří vyhrožovali krveprolitím v Itálii a krvavou lázní.

Na tato tvrzení reagovali domácí diváci, kteří neměli s chuligánskými skupinami nic společného a to tím způsobem, že se začali ozbrojovat noži či jinými zbraněmi ke své ochraně.[10]

Můžeme tedy říct, že média působí jakýmsi stimulantem výtržností mezi fanoušky.

V další kapitole se zaměříme na fotbalovou scénu primárně České republiky a dění s ní spojené.

6 SITUACE V OBLASTI DIVÁCKÉHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICCE

Od 1. ledna 2009 vstoupil v platnost nový zákon o policii České republiky, který obsahoval i novou koncepci zajištění bezpečnosti na sportovních utkáních. Tato koncepce se stala primárním prvkem v boji proti diváckému násilí a stanovuje zcela nová pravidla bezpečnosti na fotbalových stadionech. Základním parametrem je koncepční materiál, který byl připravován Ministerstvem vnitra a později byl přijat vládou. Jedná se o „Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí“ (usnesení vlády č. 912 ze dne 23. července 2008).[2]

Nutnost zásadního přehodnocení tehdejší situace v oblasti diváckého násilí si vyžádala skutečnost, kdy český právní řád postrádá normu, která by umožňovala sankcionovat provozatele (majitele) sportovního zařízení za nedostatečné opatření k zajištění veřejného pořádku na stadionu. Fotbalová pravidla obsahovala pouze disciplinární postih Českomoravského fotbalového svazu (dále jen ČMFS), který byl ale využíván pouze v krajních případech a jeho tresty nebyly dostatečné a nestaly se tak pro fotbalové kluby motivující k řešení diváckého násilí. Většina provozovatelů (majitelů) sportovního zařízení nechávala tuto činnost výlučně na Policii ČR a sama se držela pouze nejnutnějších opatření. To mělo za důsledek nedostatečné nebo žádné prohlídky osob při vstupu na stadion, vpouštění značně podnapilých fanoušků, pronášení pyrotechniky a dalších nebezpečných předmětů. Dále také nedůsledné zajištění pořadatelské služby a to jak z hlediska věku, tak z hlediska fyzické a psychické připravenosti. Příkladem může být situace z fotbalového stadionu ve Zlíně, kde dohled na fotbalová utkání prováděla SG3 security s personálním obsazením členů v důchodovém věku s téměř žádným proškolením, jako levnou pracovní sílu. [2], [23]

Nová filozofie se tak začala opírat o větší odpovědnost a zainteresovanost sportovních klubů, které by měly mít na zkvalitnění eventuelních zásahů největší zájem. Nová koncepce je založena především na jasně definovaných pravidlech a povinnostech. Důraz je rovněž kladen na rovný přístup a odpovědnost. Tento model je typický pro všechny vyspělé evropské země a pro nás se tak stal vhodnou inspirací. Vychází z toho, že policie již nesupluje práci soukromých bezpečnostních služeb, tudíž neprovádí stálý dohled na fotbalovém utkání, ani v jeho okolí. Ten spadá čistě do režie soukromých bezpečnostních služeb, které za něj přijímají patřičné finanční ohodnocení. Ze zkušenosti měla přítomnost policistů spí-

še negativní dopad na veřejný pořádek na stadionu. Přítomnost „těžkooděnců“ vzbuzovala v diváckých řadách nedůvěru a u radikálních fotbalových skupin – „chuligánů“ přispívala spíše k eskalaci hrozeb násilí, a to včetně hrozících útoků přímo na policisty. [25]

V roce 2008 probíhal na stadionech bezpečnostní audit, který prokázal největší účinnost zabezpečení u velkých klubů s dostatečným finančním zajištěním. Od takovýchto stadionů se policie stáhla už v minulosti a byla povolána pouze v případě nezvládnutí situace soukromou bezpečnostní službou, nebo při vyhodnocení zápasu, jako rizikového. Příkladem kvalitní činnosti je klub Baník Ostrava, přístup, komunikaci a spolupráci si pochvalují všechny složky integrovaného záchranného systému města Ostravy. Před začátkem každé sezóny probíhá příprava za přítomnosti PČR, HZS ČR, MěPo, MěÚ Ostrava, soukromé bezpečnostní služby a provozovatele sportovního zařízení, kde se vyhodnotí riziková utkání a možný průběh celé sezóny. Soukromá bezpečnostní služba má ucházející úroveň, prohlídky při vstupu na stadion jsou důkladné, i když není možné popřít možné selhání jedince. Klub rovněž spolupracuje s Policií ČR a to v technických otázkách zabezpečení stadionu. Dalším klubem, který výrazněji vyniká svojí spoluprací je Slovan Liberec, který má dlouhodobou tradici v oblasti prevence. Nesmíme však opomenout, že se v posledních letech se do popředí dostávají i ostatní fotbalové kluby. [2], [20], [22]

Z již zmíněného je jasné, že potřeba přijít s novou legislativou upravující povinnosti na zajištění veřejného pořádku bylo do nebe volající. Právě pro tuto potřebu byl přijat zákon 115/2001 Sb., o podpoře sportu, který nabyl účinnosti 1. ledna 2009 a zobecňuje formulaci základních povinností při pořádání sportovního utkání a stanovuje sankce za jejich nedodržení. Potřeba větší zainteresovanosti klubů souvisela také s reformou Policie ČR, kdy bylo důrazně apelováno na odbourání nepolicejní činnosti, tedy aby Policie ČR již nesuplovala činnost soukromých bezpečnostních služeb a neprováděla nadále dohled na sportovních stadionech. Činnost Policie ČR se zaměřila na účinnou prevenci a zajištění okamžité reakce v případě nezvládnutí situace pro obnovení veřejného pořádku soukromou bezpečnostní službou na sportovišti. Taktéž se na stadionech nově objevili „spotteři“, jakožto specialisté na divácké násilí z řad kriminální Policie ČR. Tito policisté se v civilu pohybují mezi fanoušky. Jejich činnost je obrovským přínosem, protože díky osobnímu kontaktu s fanoušky je pro „spottery“ snadnější předpokládat jejich kroky a vývoj možné nežádoucí situace a pokusit se neutralizovat možné hrozby. Policie ČR začala uplatňovat nový přístup k řešení problémů při hromadných akcích. Jedná se o „low profile policing“, což je přístup opírající-

cí se o zásadu neprovokujícího monitoringu. Policie vystupuje na hromadných akcích v takovém počtu a takové výstroji aby zbytečně nevzbuzovala negativní emoce u fanoušků a vyhnula se tak možným střetům. Pořádkové jednotky jsou rovněž mimo vizuální kontakt s veřejností, ale z hlediska zásahu jsou na vhodně zvoleném místě. Na přístup „low profile policing“ navazuje 3D strategie – dialog, deescalace a determination (důrazný zákrok). [2], [25]

6.1 Přípravenost policejních složek

V rámci zkvalitňování připravenosti policejních složek na divácké násilí bylo v roce 2009 ve spolupráci s policejním prezídiem zahájeno školení pro velitele opatření. Důraz nebyl kladen pouze na vzdělávání v oblasti taktiky zásahu, ale také na komunikaci s médii, davem, postiženými obyvateli a to převážně za využití policejních psychologů. Byl také zpracován školící materiál – „Manuál pro velitele opatření“. Za účelem samotného nácviku řešení konkrétních krizových situací proběhlo společné cvičení pořádkových jednotek. Mezi účastníky byli zástupci všech čtrnácti krajů. Cvičení se konalo v květnu roku 2010 v Josefově pod názvem Městské násilí 2010. Cvičení obsahovalo 3 modelové situace: [2]

- Zvládnutí velkého množství fotbalových fanoušků na náměstí
- Zákrok při pokusu fanoušků proniknout přes policejní jednotky k fanouškům druhého týmu
- Pochod pravicových extremistů

6.2 Manuál pro fotbalové kluby

Koncepční materiál k zajištění bezpečnosti na sportovních utkáních byl obohacen o důležitý prvek, a to o manuál pro fotbalové kluby s názvem „Bezpečí na sportovních utkáních“. Na tomto materiálu společně pracovalo Ministerstvo vnitra, Policie ČR, ČMFS a fotbalové kluby. Manuál byl vytvořen pro provozovatele (majitele) sportovních zařízení, jako přehled doporučení k maximálnímu předcházení případů diváckého násilí. [2]

Obsah materiálu je věnován především soukromým bezpečnostním službám, jejich postavení a určení práv a povinností, která mají vycházet z návštěvního řádu a z obecných právních norem, jako jsou omezení osobní svobody osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, krajní nouze, nutná obrana. Důraz je také kladen na školení členů soukromých bezpečnostních služeb, jak po teoretické, tak po praktické stránce. U osob provádějících tuto činnost se očekává znalost organizačních a bezpečnostních postupů, základních platných právních předpisů, schopnost komunikace a možnost praktického využití spolupráce s integrovaným záchranným systémem. Manuál nezapomíná ani na infrastrukturu fotbalových stadionů, doporučení preventivních aktivit a problematiku nakládání s osobními údaji. [2]

Pomocí nově vzniklého manuálu mohou jednotlivé kluby lépe dostát svým závazkům obsažených v zákonu 115/2001 Sb., o podpoře sportu, který byl rovněž novelizován, a jeho podrobnostem se budeme věnovat v následující kapitole.

6.3 Legislativa

Základní právní norma, která upravuje bezpečnost na sportovních utkáních, je zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu. Po novelizaci, která proběhla v první polovině roku 2010 je odpovědnou osobou provozovatel (majitel) sportovního zařízení, z čehož plynou povinnosti s touto rolí spojené. Hlavní povinností provozovatele (majitele) sportovního zařízení je zajistit potřebná opatření k udržení veřejného pořádku na sportovním stadionu. Vydat a zveřejnit návštěvní řád, který stanovuje pravidla pro vstup návštěvníků na stadion, pravidla jejich chování a chování osob vykonávajících bezpečnostní službu. Další změnou v zákoně je možnost provozovatele (majitele) sportovního zařízení přerušit, nebo okamžitě ukončit probíhající sportovní utkání a bez zbytečného odkladu požádat o spolupráci Policii ČR, je-li bezpečnost osob nebo majetku ve sportovním zařízení ohrožena a přes veškerá opatření nedojde k obnovení pokojného stavu. [4]

Výraznou změnou v nově vzniklé legislativě bylo pojetí sankcí. Byly přesně stanoveny výše pokut a dva specifické způsoby postihu. Prvním z nich je pravomoc Ministerstva vnitra rozhodnout o konání fotbalového utkání bez účasti návštěvníků a to až na dobu 1 roku. Druhým je povinnost provozovatele (majitele) sportovního zařízení uhradit náklady vyná-

ložené Policií ČR, pokud dojde k ohrožení bezpečnosti osob a majetku v důsledku toho, že právě provozovatel neučinil veškerá opatření k obnovení pokojného stavu. Je nutno podotknout že úhrada vynaložených nákladů rozhodně není vyplácena automaticky. Nastupuje pouze tehdy, kdy je jednoznačně prokázáno pochybení provozovatele (majitele) sportovního zařízení a je posuzováno z hlediska předpokládané míry rizikovosti utkání. [24]

Od 1. Ledna 2010 nabyl účinnosti nový právní nástroj pro boj s diváckým násilím, a to alternativní trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní či jiné společenské akce. Jedná se o soudem vyslovený zákaz vstupu na sportovní, kulturní či jiné společenské akce, a to až po dobu deseti let. Odsouzený má po dobu výkonu trestu zákaz vstupu na určenou sportovní, kulturní či jinou společenskou akci, včetně případného přesunu na ni. Povinnost odsouzeného je, dostavit se podle pokynů probačního pracovníka na předem určený útvar Policie ČR, v čase bezprostředně souvisejícím s konáním zakázané akce. Poruší-li odsouzený uložený trest navštívením zakázané akce, nebo nedostavením se podle pokynů probačního pracovníka ve stanovenou dobu na určený útvar Policie ČR, vystavuje se tak možnosti trestního stíhání za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí s horní hranicí trestní sazby až tři léta. Původním záměrem Ministerstva vnitra bylo ponechání kontroly nad výkonem trestu čistě v rukou Probační a mediační služby, kdy pracovníci měli vykonávat dohled nad odsouzeným ve stanovenou dobu. To se ale vzhledem k nedostatečnému personálnímu obsazení jevílo jako problémové. Dalším negativním jevem bylo znemožnění využití prostor Probační a mediační služby o víkendech, jejichž sídla se převážně nacházejí v budovách soudu, ve kterých justiční stráž přes víkendy neslouží, a tak by si potřeba náhradního umístění vyžádala další náklady. Řešením bylo navázání spolupráce Probační a mediační služby s Policií ČR při výkonu kontroly. Do popředí se v řešení této oblasti dostávají policejní specialisté na divácké násilí tzv. „spotteři“, kteří poskytují stanovisko k rozhodnutí, ke kterému útvaru Policie ČR a v jakou dobu se má odsouzený dostavit. V případě že se tak nestane, informuje daný útvar probačního pracovníka o porušení soudního nařízení. Vytvoření probačního plánu, projednání výkonu trestu s odsouzeným, kontrola, ověřování a hodnocení závažnosti důvodů v případě nedostavení odsouzeného, vyvození důsledků z případného neplnění probačního plánu a nedodržování podmínek uloženého trestu spadá pouze do rukou Probační a mediační služby. Pracovníci této služby mají možnost s odsouzeným dále pracovat. Mohou odsouzenému uložit povinnost vykonávat

programy sociálního výcviku a navštěvovat psychologické poradenství, které by mělo vést odsouzeného k nápravě a odradit ho od možného páchaní další trestné činnosti. [2], [27]

Protože bylo zjištěno, že důsledná aplikace toho trestu a efektivní kontrola jeho výkonu je základem pozitivního dopadu na problematiku diváckého násilí, vznikla za tímto účelem Metodická příručka č. 1/2009, vydána 22. prosince 2009 ředitelstvím služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR. Metodika obsahuje obecný postup probačních pracovníků při zajištění výkonu trestu, spolupráci s policejními specialisty v oblasti diváckého násilí a s pracovníky služby pořádkové policie. [2], [27]

Zákon o podpoře sportu vychází v ustanoveních o plnění povinností z principu proporcionality. Povinnosti podle tohoto zákona tak nemusí dopadat na každého vlastníka nebo provozovatele stejnou měrou, rozhodujícím kritériem pro postup dle zákona je vyhodnocení míry (závažnosti) dosavadního či očekávaného ohrožení bezpečnosti osob a majetku v konkrétním sportovním zařízení. Rozdílné míře očekávaného ohrožení bezpečnosti bude logicky odpovídat i jiný rozsah potřebných opatření. Zcela odlišná bude míra očekávaného ohrožení bezpečnosti při pořádání veřejně prospěšného sportovního podniku (např. za charitativním účelem) než při konání zápasů I. fotbalové ligy. Přiměřená konkrétně hrozcím rizikům by měla tedy být i míra přijatých opatření. Na vyhodnocení rizikovitosti a určení nutných opatření se spolupodílí Policie ČR a subjekty zainteresované na pořádání konkrétního sportovního podniku (fotbalový klub, provozovatel, vlastník, obec...).

6.4 Antikonfliktní týmy

*„ Pokud můžeme konfliktům předcházet, a nikoli je řešit, je to vždycky lepší, levnější a lidš-
tější. “*

Pplk. Mgr. Kroužil

Filozofie Antikonfliktního týmu – AKT spočívá především v uplatňování prevence před represí. Je to jakási „podaná ruka policie“ směrem k veřejnosti. „Kdo tuto preventivní ruku ze strany policie odmítá a jeho jediným cílem je využívat patřičně medializovaný střet s policií k sebezviditelnění, tak ten musí počítat s důraznější a nekompromisní komunikací těžkooděnců z pořádkových jednotek. Pro některá individua se totiž policie stává pouze jakýmsi prostředkem adrenalinové zábavy a sport je pro ně zneužitým nástrojem k demonstraci násilí. [16]

V rámci nových přístupů Policie ČR došlo k vytvoření AKT. Tento koncept byl převzat z Německa a v České republice vstoupil do povědomí v souvislosti s technoparty Czech-Tek 2005, kde úplně chyběla vnitřní složka Policie ČR, která by komunikovala s veřejností. Výběr do AKT probíhá z řad Policie ČR a všichni členové musí absolvovat vstupní kurzy a školení. Hlavními činnostmi AKT je zmírnit napětí při konání hromadných akcí a zprostředkovat kontakt mezi jednotkami Policie ČR a účastníky akce. Nasazuje se především tam, kde panuje ještě relativní klid a je tak možno využít argumentace. Právě prostřednictvím komunikace se AKT snaží předcházet agresivnímu jednání osob. Činnost AKT se ubírá také k nezúčastněné veřejnosti, kdy je poskytována charakteristika a povaha akce, přijatá opatření a možné vyvstalé omezení. České AKT jsou specifické především tím, že jsou jejich členové nasazováni jako doprovod fotbalových fanoušků do místa a z místa utkání. AKT spadají pod velitele bezpečnostních opatření, mají své zastoupení ve štábu a zúčastňují se výcviku pořádkových jednotek. [16]

6.4.1 Výzbroj a výstroj antikonfliktních týmů

Policista je pro vlastní činnost AKT velen v civilním oblečení. Během zákroku je vybaven žlutou vestou s nápisem ANTIKONFLIKTNÍ TÝM a služebním číslem. Dále policisté nosí neprůstřelnou vestu, teleskopický obušek, pepřový sprej, taktickou svítilnu a spojovací techniku. Ve výjimečných případech jsou členové AKT vyzbrojeni střelnou zbraní. AKT provádějí také monitoring a vyhledávají problémové skupiny v oblasti diváckého násilí a v takovém případě nosí pouze civilní oděv. [28]

- Žlutá vesta AKT

Obr. 11. Žlutá vesta AKT. Zdroj: [28]

- Neprůstřelná vesta

Obr. 12. Neprůstřelná vesta. Zdroj: [28]

- Teleskopický obušek

Obr. 13. Teleskopický obušek. Zdroj: [28]

- Pepřový sprej

Obr. 14. Pepřový sprej. Zdroj: [28]

- Taktická svítilna

Obr. 15. Taktická svítilna. Zdroj: [28]

- Spojovací technika

Obr. 16. Spojovací technika. Zdroj: [28]

- Střelná zbraň (zcela výjimečně)

Obr. 17. Střelná zbraň. Zdroj: [28]

AKT jsou oči i uši řídicího štábu, ale především pak mediátoři konfliktů. Snaží se lidem vysvětlit, jaká je momentální právní situace, jaké jsou jejich možnosti a oprávnění, ale i jaké jsou jejich povinnosti, aby neporušovali zákon.

7 NEDŮSLEDNOST POŘADATELŮ

I přes obsáhlou přípravu celé koncepce a spolupráci s fotbalovými kluby došlo hned v prvním jarním kole v únoru 2009 k výtržnostem, které pořadatelé nebyli schopni sami zvládnout.

7.1 1. FC Brno – FC Baník Ostrava

V roce 2009 i přes rozsáhlé legislativní opatření došlo hned v prvním jarním kole k výtržnostem v utkáních 1. FC. Brno – FC Baník Ostrava. Chuligáni klubu Baník Ostrava, kteří byli podpořeni značným počtem polských fanoušků, s jejichž klubem GKS Katowice mají příznivci Baníku Ostrava družbu, vnikli před začátkem utkání na hrací plochu. Sektor a hřiště, jehož oddělení měla zabezpečovat branka, která ale nebyla dostatečně zajištěna a v důsledku tohoto pochybení měli chuligáni volný přístup na hrací plochu. Dalším závažným pochybením bylo nezajištění kontroly nad veřejným pořádkem provozovatelem (majitelem) sportovního zařízení, tedy nedodržení povinnosti zajištění bezpečnosti osob a majetku soukromou bezpečnostní službou. Do sektoru bylo vpuštěno nadlimitní množství fanoušků. Dále byla zaznamenána přítomnost zjevně opilých osob, osob bez platné vstupenky a co mělo fatální dopad na řešení vyvstalé krizové situace, byl nedostatečný počet členů soukromé bezpečnostní služby. V sektoru, který byl vyhrazen pro hostující fanoušky, kteří jsou známými recidivisty, bylo pouze 30 členů soukromé bezpečnostní služby. Nedodržení potřebných bezpečnostních opatření došlo k napadení členů soukromé bezpečnostní služby chuligány Baníku Ostrava. V důsledku vzniklé krizové situace byla dvakrát povolána Policie ČR a to v počtu 100 zasahujících policistů. Celý zásah trval necelou půlhodinu a náklady sahaly téměř ke sto tisícům korun. [2], [22], [21]

7.2 Sigma Olomouc – Sparta Praha

I v zápase mezi Sigmou Olomouc a Spartou Praha byl hlavním problémem nedostatečný počet členů soukromé bezpečnostní služby a jejich odborná nezpůsobilost k výkonu této činnosti. Domácí i hostující chuligáni využili nedostatečného zabezpečení oddělení sektorů a vyvolali střet obou táborů. V zápětí došlo k selhání provozovatele (majitele) sportovního zařízení, který k zákroku nepovolal Policii ČR a naopak se situaci snažil zvládnout sám za použití neadekvátních prostředků. Členové soukromé bezpečnostní služby se zachovali

velmi neprofesionálně, když světlice, kterými byli atakováni ze stran chuligánů, házeli zpět do davu diváků. [2], [20], [17]

Oba tyto incidenty byly silně medializovány a vyvolaly velkou vlnu nevole. Došlo k okamžitému svolání zástupců Ministerstva vnitra, Českomoravského fotbalového svazu a fotbalových klubů. Na schůzi byl prostor pro vyjasnění negativních postojů, vzniklých problémů a jejich následnému řešení. Ze strany fotbalových klubů bylo vyřčeno uvědomění si nutnosti naplňování nové koncepce a její plná podpora. Výsledkem těchto excesů bylo zavedení nových přísnějších opatření, kdy fotbalový klub Baník Ostrava začal vydávat lístky na riziková utkání pouze po předložení občanského průkazu a tím tak předcházel návratu již známých delikventů do ochozů stadionu. Klub také zvýšil důraz na preventivní činnost uspořádáním konference k problematice diváckého násilí, které se zúčastnila široká veřejnost včetně médií. Olomoucký klub zvýšil svoji aktivitu v účasti na školeních k opatřením při konání rizikových zápasů a navázal důslednější spolupráci se složkami Integrovaného záchranného systému. Za zpřísnění opatření v klubu Sparta Praha se razantně postavili taky sami hráči. V utkání Sparty proti Sigmě Olomouc byl zraněn mladý chlapec dělobuchem a hráči se po tomto incidentu rozhodli vyjádřit svůj nesouhlas okamžitým odchodem do šaten po odehraném zápase bez tradičního děkování fanouškům. Došlo také k posílení členů soukromých bezpečnostních služeb, k důkladnějším prohlídkám a kontrolám při vstupu na stadion a vylepšení technického vybavení, především kamerového systému a klub se rozhodl vypsát odměnu za dopadení pachatele. [2]

7.3 Slovan Bratislava – Sparta Praha

„Federální derby“ Slovanu Bratislava versus Sparta Praha ještě dnes provází obrovský skandál, jenž čeká na svoji dohru. V utkání Evropské ligy se čekalo napětí a rivalita mezi fanoušky obou celků, ale že se utkání protáhne téměř o jeden poločas, nečekal snad nikdo. Ze zápasu bylo odehráno čtyřicet minut, když ho švédský sudí za stavu 0:0 přerušil. Hráči utíkali z hrací plochy do útrob stadionu, vystrašení fanoušci naopak na hrací plochu, kam prchali před eskalujícím násilím mezi chuligány v ochozech. [19]

Nevhodná volba stadionu

Zápas se odehrál na stadionu, na kterém by se v Česku neodehrála ani liga, natož pak utkání Evropského poháru. Staříčský stadion Pasienky postavený v 60. letech nevyhovoval

v mnoha směrech v čele s ohledem na bezpečnostní prvky. Slovanu jeho vlastní stadion chybí a vyhlídky na jeho vybudování zůstávají jen nesplněným snem. Moderní stadiony na Slovensku nenajdeme, výjimkou je pouze Žilina, kde ale Slovan hrát nemohl z důvodu neváživé rivality mezi oběma týmy. Další variantou bylo odehrát říjnové utkání v zahraničí, čemuž ale nebyla nakloněna UEFA. Pod vytvořeným tlakem zástupci evropského fotbalu nakonec povolili hrát Slovanu právě na Pasienkách, a to se jim vzápětí vymstilo, protože na moderně vybudovaném stadionu by se k sobě soupeřící skupiny chuligánů tak jednoduše nedostaly.

Na kterou stranu padá vina vzniklých výtržností?

Vina dohadů o vyvolání konfliktu mezi Spartany a Slovanem Bratislava byla jen nekonečnou a naprosto bezpředmětnou diskuzí. Obě strany si nemají co vyčítat, protože v obou táborech byly radikální skupinky, které se na fotbal rozhodně nepřišly jen podívat.

Příznivci Slovanu provokovali spartánské chuligány u jejich sektoru a reakce na sebe nechal dlouho čekat. Spartáni během pár vteřin vyvrátili dva chatrné ploty a pak už nic nebránilo hromadnému střetu obou skupin.

Selhání pořadatelů? Jednoznačně ANO

O vysokém bezpečnostním riziku v zápase bývalých federálních rivalů se vědělo dlouho dopředu. Stejně jako o bezpečnostních nedostatcích nevyhovujícího stadionu. Proč k těmto aspektům nebylo přihlédnuto, nad tím zůstává rozum stát. Pořadatelé měli být připraveni, měli být jakýmsi pojistným živým plotem mezi oběma zneprátelenými tábory. Místo toho nastala situace, kdy se spartánští chuligáni po vyvrácení obou plotů řtili na vystrašené diváky, kteří před nimi prchali společně s pořadateli na hrací plochu, kde byli vytlačováni těžkooděnci zpět na tribuny, kde již probíhaly násilné střety.

Disciplinární komise UEFA a tresty

Překvapivě i přes veškeré pochybení a selhání slovenské pořadatelské služby, vyšší tresty stihly klub Sparta Praha. Té byl udělen finanční trest 80 000 euro (asi 2,25 milionu korun) a dvouletá podmínka – pokud by se provinění proti disciplinárnímu řádu během těchto dvou let opakovalo, musel by klub odehrát jedno domácí utkání se zavřeným stadionem, tedy bez fanoušků. Slovan Bratislava musí uhradit finanční pokutu ve výši 50 000 euro (asi 1,4 milionu korun) a to za nezvládnutou pořadatelskou službu. Řádění slovenských fanoušků zůstalo bez povšimnutí.

Dopad na „federální“ ligu

Zápas úřadujících mistrů obou zemí dal jasně najevo, že snahy o obnovení československé ligy moc nadějí na úspěch nemají. „Dokud si Slovensko nevybuduje fotbalovou infrastrukturu, není se o čem bavit“, nechal se slyšet předseda fotbalové asociace Miroslav Pelta. Svůj názor také vyslovil spartánský trenér Vítězslav Lavička, podle kterého vzniklý incident plán na založení federální ligy rozhodně ohrozí a kritici společné soutěže dostali pádný argument. [19], [18], [17]

V důsledku těchto vážných pochybení ale došlo k zahájení vypracování poslaneckého návrhu zákona, jehož cílem bylo novou koncepci zrušit, a to včetně zákona 115/2001 Sb., o podpoře sportu a bylo důrazně apelováno na opětovné navrácení Policie ČR na stadiony. S tímto stanoviskem ale nesouhlasil hlavní gestor celé problematiky diváckého násilí – Ministerstvo vnitra. Bylo nutné poukázat na skutečnost, že navrhovaná změna zákona by tak výrazně zasáhla do stávající koncepce v boji proti diváckému násilí, že by ve svém důsledku zapříčinila ústupek pro ty, kterým byla primárně určena. Motivační faktor, v podobě nově vzniklých sankcí za nezajištění bezpečnosti osob a majetku pro provozovatele (majitele) sportovních zařízení, měla rovněž odpadnout. Možnost páchání trestné činnosti na sportovních utkáních tak měla zase dveře pootevřené. Dále Ministerstvo vnitra zdůrazňovalo reformu Policie ČR, jejímž cílem bylo oprostít Policii ČR od provádění nepolicejní činnosti, tedy takové činnosti, kterou může vykonávat a je schopen plnit jiný soukromý subjekt. Důvod je zcela jednoduchý a jasný, a to potřeba Policie ČR na jiných místech, kde může efektivně využívat své síly a prostředky. Příkladem může být zajištění okolních ulic před utkáním, v jeho průběhu a následně pak po jeho skončení. Jak už bylo zmíněno z minulých zkušeností, přítomnost policejních jednotek, zvláště pak „těžkooděnců“ vzbuzovala nedůvěru a místo preventivního působení jejich přítomnost fanoušky provokovala a výsledkem pak bylo zbytečné násilí, které se obracelo právě na policisty. 30. března 2009 byl návrh na změnu zákona projednán s usnesením č. 379 a vláda s tímto návrhem vyslovila nesouhlas. [2]

Jako dalším, velkým problémem se ukázala situace v ČMFS. Přesto že Českomoravský fotbalový svaz je základním atributem českého fotbalového prostředí, právě na jeho půdě se objevila neochota k účasti na přípravných jednáních k fotbalové problematice. Tehdejší svazové vedení dokonce odmítlo tuto problematiku vůbec řešit. To se projevilo ve chvíli,

když někteří z funkcionářů odmítli Dohodu mezi Policií ČR a ČMFS včetně vypracovaného Manuálu pro fotbalové kluby a stavěli se tak za zrušení celého nově vzniklého systému pro zkvalitnění zajištění bezpečnosti na sportovních utkáních. V červnu 2009 se ČMFS dočkalo razantní změny, a to díky zvolení nového vedení, které se zavázalo k aktivní spolupráci a naplňování cílů koncepce. Byla zřízena meziresortní pracovní skupina a Komise pro potírání rasismu a extremismu na stadionech, jejíž členové jsou pracovníci ČMFS, Policie ČR, zástupci fotbalových klubů a disciplinární komise ČMFS. [26]

8 MISTROVSTVÍ EVROPY VE FOTBALE DO 21 ČESKÁ REPUBLIKA

Červnový fotbalový festival bude oslavou fotbalu, která nechá návštěvníky nahlédnout jak do Čech, tak na Moravu. Hlavními arénami tohoto fotbalového svátku bude Praha – srdce Evropy, Olomouc – město historie, kultury i sportu a Uherské Hradiště – královské město i svébytný region.

8.1 Na stadionech bude bezpečno. Police pomůže organizátorům.

Napínavé bitvy budou jiskřit jen na trávníku. V hledištích zavládne báječná atmosféra, kterou si užijí fanoušci s celými rodinami. Klid mají zajistit i rozsáhlé bezpečnostní přípravy.

„Česko je bezpečná země, věříme v perfektní organizaci a přízeň fanoušků, ale zároveň je také potřeba vše řádně ohlídat," prohlásil Petr Fousek, předseda organizačního výboru U21 EURO po setkání s policejním prezidentem Tomášem Tuhým.

„Uvědomujeme si význam finálového turnaje pro český fotbal i celou naši zemi a jsme připraveni vyjít vstříc po všech stránkách," deklaroval policejní prezident. Policie ČR se chystá spolupracovat nejen s pořadatelem, ale i městskou policií, hasiči a místní samosprávou. „Považujeme za velmi důležitou výměnu informací," doplnil.

„V nejbližších dnech bude dokončen rozsáhlý dokument bezpečnostního konceptu pro U21 EURO 2015, který připravil organizační výbor na základě zkušeností s organizací rozsáhlých sportovních akcí v ČR i zahraničí i osobních zkušeností svých členů. Tento koncept již byl představen i policejnímu prezidentovi," dodal Martin Synecký, bezpečnostní manažer organizačního výboru mistrovství Evropy do 21 let i FAČR.

„Společně jsme upravili kategorie rizikovosti zápasů a předjednali spolupráci se třemi krajskými policejními ředitelstvími o veřejné ochraně, doprovodech a dalších akcích," potvrdil Martin Hrinko, ředitel služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR, který byl policejním prezidentem pověřen velením opatření pro celý turnaj a také osobně navštívil pravidelné jednání organizačního výboru mistrovství Evropy do 21 let.

„Budou provedena stejná opatření jako při prvoligových zápasech. Začneme už u dopravy fanoušků do měst a na stadiony. Uvnitř stadionu necháme bezpečnost v režii pořadatele, ale

pro případ nutnosti bude policie mít připraveny další síly. Mimo stadion zajistíme bezpečnost i s pomocí policistů na koních," dodal Hrinko.

Zástupce policie bude v organizačním štábu organizačního výboru v každém městě. „Připravíme důkladné pyrotechnické prohlídky, abychom předešli možnému nebezpečí na stadionech, v tomto směru provedeme i speciální proškolení pořadatelské služby," připomenul ještě ředitel služby pořádkové policie.

V návaznosti na toto aktuální téma se práce v další kapitole zabývá mezinárodní spoluprací, díky které mohou kluby pružně reagovat na možné riziko daného utkání.

9 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Mezinárodní spolupráce při sportovních akcích je koordinována usnesením Rady 2006/C-322/01, která obsahuje příručku s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními k předcházení násilí a výtržnostem a jejich zvládnutí při mezinárodních fotbalových zápasech, které se týkají alespoň jednoho členského státu. Tato příručka nabyla mezinárodního označení „Handbook“. Hlavním přínosem této příručky je její možné využití v praxi. Poskytuje podněty a pokyny odpovědným orgánům za bezpečnost při významných akcích mezinárodního charakteru. K tomuto účelu zde nalezneme příklady důrazně doporučených pracovních metod, které by měly být k dispozici policejním složkám.

Příručka je psána formou doporučení, což je výhodou převážně z toho důvodu, že s nimi jednotlivé subjekty mohou nakládat dle vlastního uvážení, charakteru konkrétního sportovního zařízení a vyhodnocení rizikovosti daného utkání. Také je nutno podotknout že intenzita násilí na stadionech se v jednotlivých zemích liší a je k ní nutno přistupovat podle rozdílných problémových povah chuligánských skupin. Ze zmíněného je patrné, že každá země využívá odlišná opatření a postupy (včetně legislativních) v boji s tímto stále aktuálnějším fenoménem. Výše popsané dokumenty byly vydány ke sjednocení alespoň základních postupů. „Handbook“ do budoucna počítá s možnými úpravami, jakousi aktualizací, jako flexibilní reakcí na nové zkušenosti a vývoj osvědčených postupů.

Rada o národních fotbalových informačních střediscích (dále jen NFIP) je přímé ústřední kontaktní místo pro výměnu důležitých informací a pro usnadnění mezinárodní policejní spolupráce v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru. NFIP se před každým fotbalovým zápasem mezinárodního rozměru, během něj a po něm zapojují do vzájemné výměny obecných informací a osobních údajů. V ČR je činnost NFIP zajišťována prostřednictvím Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování. [2]

ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

Hlavní záměr nově vzniklé koncepce, tedy změna stávající filosofie a přístupu k stále se rozrůstajícímu fenoménu diváckého násilí byla bez pochyby naplněna. Jsou jasně stanoveny povinnosti a oprávnění jednotlivých subjektů. Nejdůležitější principy, o které se celá koncepce opírá, se podařilo promítnout nejen do povědomí, ale především do praktické činnosti všech zainteresovaných subjektů. Jejich přístupem k nově vzniklé koncepci dokázali, že je tento systém nastaven správně a je jen otázkou možností jeho správného využití.

Aby byla efektivně zajištěna možnost reagovat na vývoj, který se na scéně fanoušků odehrává a je popsán výše, musí být motivem dalšího období striktní dodržování nastavených pravidel a pokračování v nastolených trendech a zlepšování jejich praktického využití. [2]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

10 SOCIOLOGICKÝ PRŮZKUM

Aby bylo provedení sociologického průzkumu možné, bylo nutné provést sestavení dotazníku a jeho následnou distribuci pro potřebný sběr odpovědí k vyhodnocení.

10.1 Sestavení dotazníku

Při sestavování dotazníku jsem kladla důraz na jeho logické členění, jednoznačnost otázek i odpovědí, na jeho stručnost, srozumitelnost a pochopitelnost. Na každou otázku je pouze jedna odpověď z předkládaného výběru možností.

Dotazník byl koncipován tak, aby bylo možno ověřit, zda respondent odpovídal na základě pravidelného navštěvování fotbalových utkání, nebo čerpal své názory spíše z tisku, televize či jiných médií. Důležitost jsem rovněž přikládala zjištění, zda odpovídající zaznamenali, že s příchodem roku 2009 doznala právní úprava v oblasti zajišťování bezpečnosti na sportovních utkáních výrazných změn, především pak nepřítomnost policejních složek přímo na stadionech. Dále je v dotazníku zjišťována citelná míra ohrožení narůstajícím diváckým násilím a to jak v okolí stadionu, tak přímo na něm. Profesionalita, důslednost a pravomoce soukromých bezpečnostních služeb.

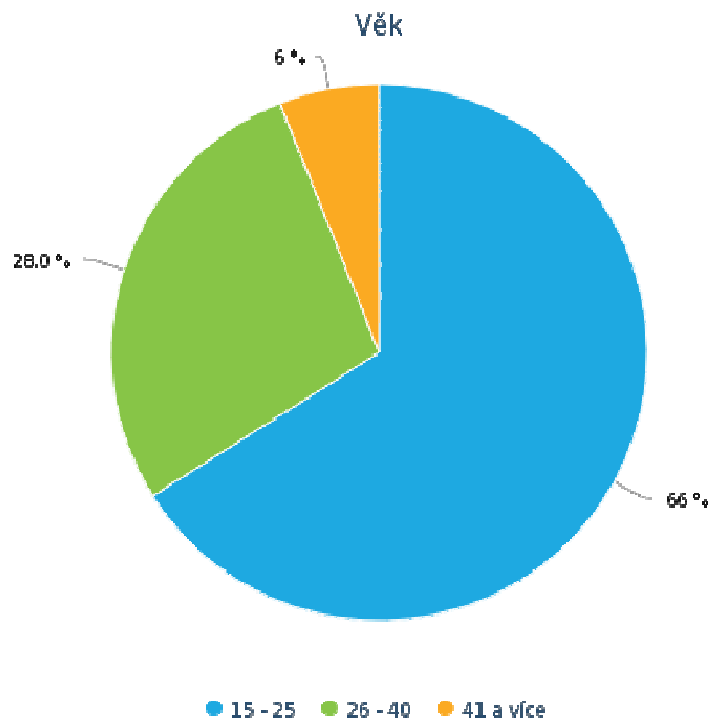
Celý dotazník je veden jako anonymní průzkum, jehož cílem není zkoumat jedince, ale pouze jeho názory na otázky v zajišťování bezpečnosti na sportovních, resp. fotbalových utkáních.

10.2 Distribuce dotazníku

Vyšetření distribuce dotazníků a následný sběr odpovědí byl zajištěn na webovém portálu „Survio“. Softwarově bylo zaručeno automatické odeslání odpovědí respondentů k analýze výsledků. Odkazy na dotazník byly zveřejněny na webových stránkách fotbalových fanoušků a na facebookových stránkách zaměřených na fotbalovou tematiku.

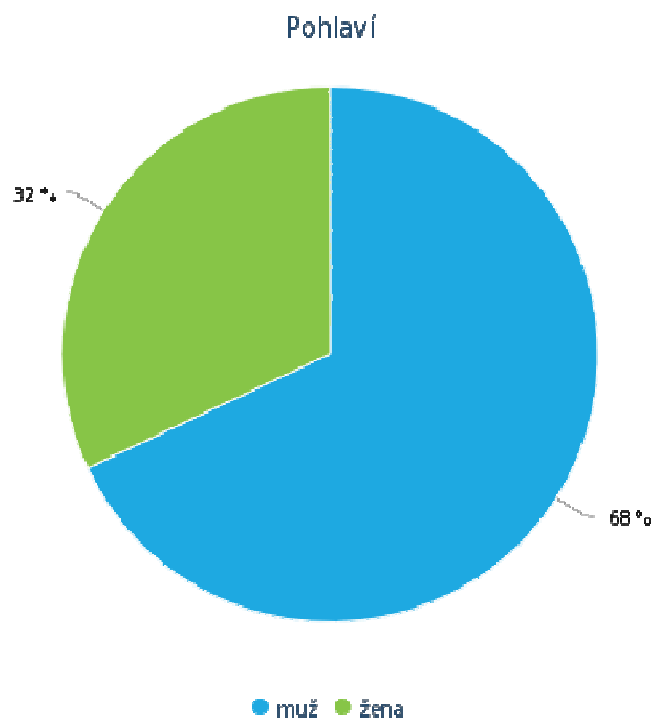
Dotazník bylo možné vyplnit po dobu tří týdnů, konkrétně od 5. 3. do 19. 3. 2015. Za toto období se sešlo celkem 200 odpovědí.

10.3 Výsledky sociologického průzkumu

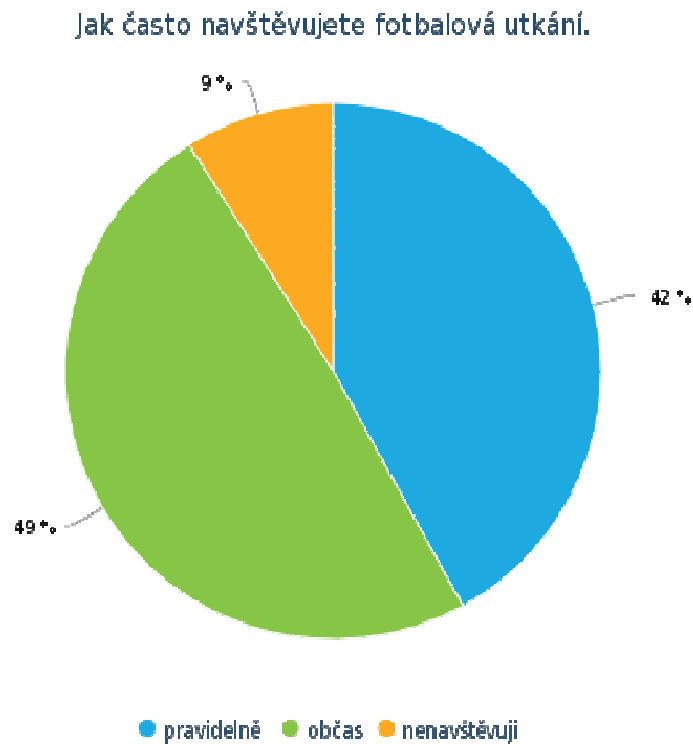
Graf 1. Věk. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

Věková kategorie dotazovaných se nejčastěji pohybuje mezi 15 – 26 lety. Druhou méně početnou skupinou jsou respondenti ve věku 26 – 40 let a s 6ti procentním zastoupením završuje statistiku 41 a více let.

Graf 2. Pohlaví. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

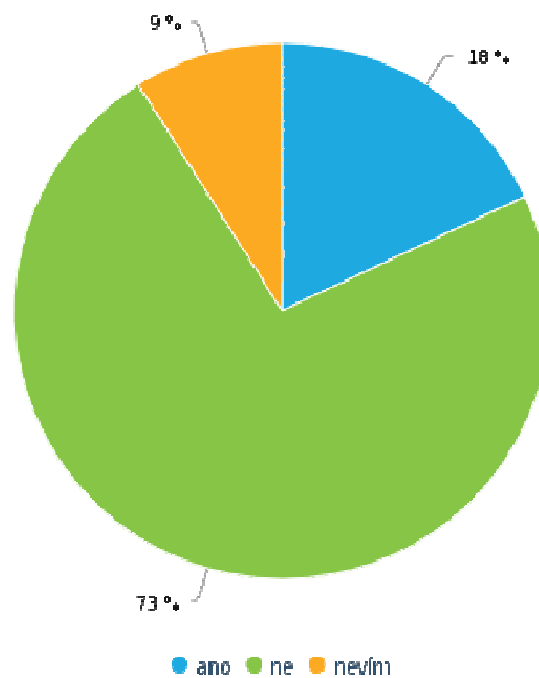
Ze získaných 200 odpovědí je na první pohled patrný nepoměr v zastoupení mužů a žen. Tento fakt přičítám zejména tomu, že sledování fotbalových utkání a „fotbalové fandění“ je pořád více mužská záležitost. Na sociologickém průzkumu se podílelo 68% (136) mužů a 32% (64) žen.

Graf 3. Jak často navštěvujete fotbalová utkání. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

Snaha o rozšíření dotazníku převážně mezi fotbalové „nadšence“ měla své výsledky. Z celkového počtu 200 respondentů, navštěvuje fotbalová utkání pravidelně 42% (84) dotázaných. 49% (98) odpovídajících jsou občasnými návštěvníky fotbalu a můžeme tak jejich odpovědi pokládat za relevantní. Poslední a nejmenší skupinkou jsou respondenti, kteří fotbalová utkání nenavštěvují vůbec 9% (18). U těchto zdrojů můžeme předpokládat čerpání názorů z tisku, televize, či jiných médií.

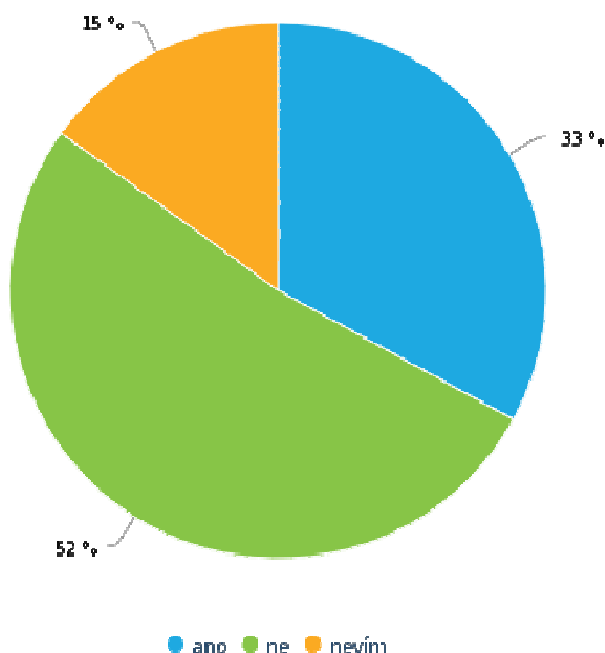
Cítíte se být ohroženi narůstajícím diváckým násilím.

Graf 4. Cítíte se být ohroženi narůstajícím diváckým násilím. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

Přímé ohrožení diváckým násilím si připouští pouze 18% (36) dotázaných. Převážná většina odpovídajících 73% (146) se necítí být fenoménem diváckého násilí ohrožena a 9% (18) dotázaných zvolilo odpověď „nevím“.

Je zajištění bezpečnosti na sportovním (fotbalovém) utkání dostatečné.

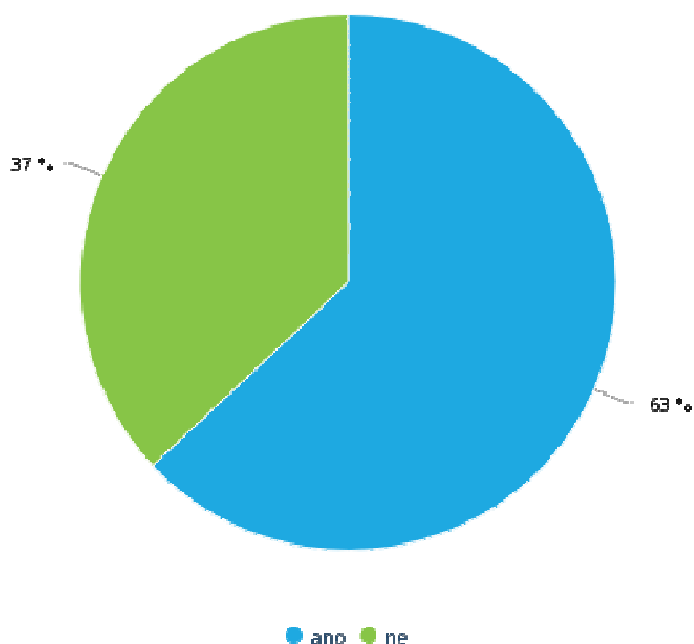

Graf 5. Je zajištění bezpečnosti na sportovním (fotbalovém) utkání dostatečné.

Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

Za alarmující můžeme pokládat odhalenou skutečnost vyplývající ze sociologického průzkumu, a to že 52% (104) respondentů nepovažuje zajištění bezpečnosti na sportovním, resp. fotbalovém utkání za dostatečné. A to i přes to že, od 1. ledna 2009 vstoupil v platnost nový zákon o policii České republiky, ve kterém byla zavedena koncepce „Zajištění bezpečnosti na sportovních utkáních“. Tato koncepce se stala primárním prvkem v boji proti diváckému násilí a stanovuje zcela nová pravidla bezpečnosti na fotbalových stadionech. Základním parametrem je koncepční materiál, který byl připravován Ministerstvem vnitra a později byl přijat vládou. Jedná se o „Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí“ (usnesení vlády č. 912 ze dne 23. července 2008). Oponenty převládajícího tvrzení jsou odpovídající v počtu 33% (66), kteří jsou s nynějším bezpečnostním opatřením spokojeni. Zbytek odpovědí tvoří 15% (30) respondentů s názorem který se nepřiklání ani k jedné z již zmíněných možností.

Zaznamenali jste, že policie již není standardně přítomna na stadionech.

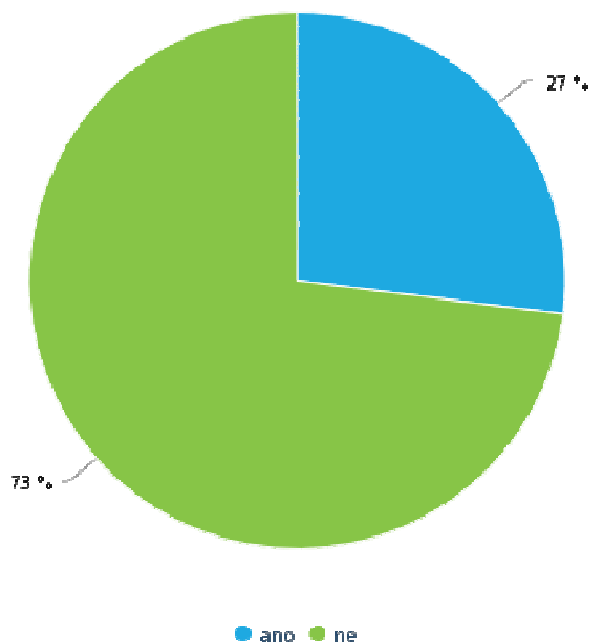

Graf 6. Zaznamenali jste, že policie již není standardně přítomna na stadionech.

Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

Za jedno z klíčových zjištění jsem považovala skutečnost, zda odpovídající zaznamenali nepřítomnost policejních složek přímo na stadionech. Tuto nově vzniklou úpravu obsahuje reforma Policie ČR, kde je důrazně apelováno na odbourání nepolicejní činnosti, tedy aby Policie ČR nadále nesuplovala činnost soukromých bezpečnostních služeb a neprováděla tak dohled přímo na sportovních stadionech. Z průzkumu vyplývá, že většina tuto změnu zaznamenala 63% (126).

Jsou vstupní bezpečnostní prohlídky návštěvníků ze strany pracovníků soukromých bezpečnostních služeb provedeny profesionálně a důsledně.

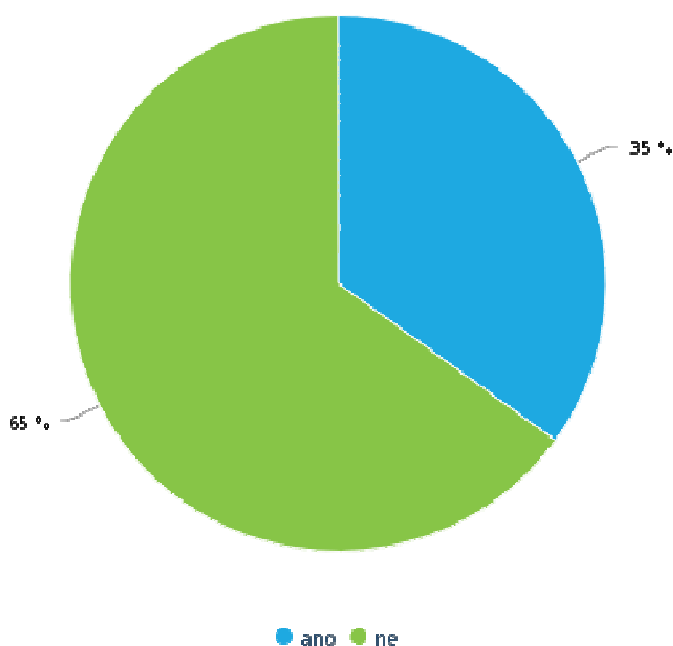

Graf 7. Jsou vstupní bezpečnostní prohlídky návštěvníků ze strany pracovníků soukromých bezpečnostních služeb provedeny profesionálně a důsledně. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

Protože v řešení otázek bezpečnosti a veřejného pořádku na sportovních utkáních je kladen stále větší důraz na zapojení soukromého sektoru, tedy soukromých bezpečnostních služeb, bylo zapotřebí zpřísnit náležitě právní regulace. Z těchto důvodů došlo ke změnám v živnostenském zákoně, konkrétně v §6a kde byla stanovena bezúhonnost, zdravotní a odborná způsobilost u osob vykonávajících tuto činnost. Tato úprava se jevila jako konečné řešení v problému přijímání nekompetentních pracovníků v důchodovém věku, jakožto levná pracovní síla, nebo nabírání studentů jen pro naplnění kapacity při dohledu na sportovním utkání – jak bylo častým zvykem. Bohužel §6a neměl dlouhodobou životnost. Od července 2010 byl tento paragraf zrušen z důvodů změn k jeho zkvalitnění a zmírnění administrativní zátěže na podnikatele. Dokonce byl označen za nesystémový a povinnost zajistit bezúhonnost, odbornou a zdravotní způsobilost u osob vykonávající tuto činnost, jako neodůvodněný. Vysvětlením tohoto kroku bylo, že za provoz živnosti odpovídá sám podnikatel a je pouze na jeho uvážení koho do výkonu práce zaměstná.

O to více by mělo být pro zákonodárce znepokojivé, že 73% (146) odpovídajících z celkového počtu 200 není spokojeno se vstupními bezpečnostními prohlídkami návštěvníků ze strany pracovníků soukromých bezpečnostních služeb. Tuto skutečnost můžeme přiřknout právě chybějící odborné způsobilosti u osob vykonávající tuto činnost.

Myslíte si, že současný koncepční model v boji proti diváckému násilí, tedy že policie není přítomna uvnitř stadionu a pořádek má na starosti soukromá bezpečnostní služba, je z hlediska bezpečnosti dobře nastaven?

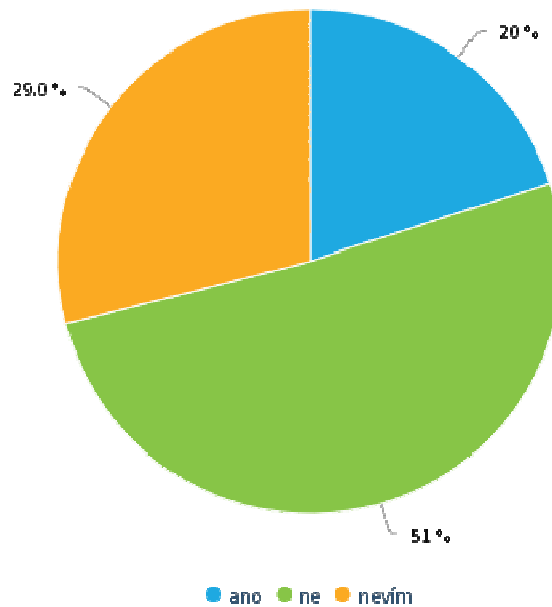

Graf 8. Myslíte si, že současný koncepční model v boji proti diváckému násilí, tedy že policie není přítomna uvnitř stadionu a pořádek má na starosti soukromá bezpečnostní služba, je z hlediska bezpečnosti dobře nastaven. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

Další ranou pro nově vzniklou koncepci v zajištění bezpečnosti na sportovním utkání je většinový nesouhlas s přenecháním zabezpečení veřejného pořádku uvnitř stadionu čistě soukromým bezpečnostním službám. Lze tedy předpokládat, že Policie ČR disponuje určitým respektem v očích veřejnosti a na zajištění bezpečnosti a pořádku by měla stále větší vliv. A to i přes nově vzniklou reformu Policie ČR, kde bylo důrazně apelováno na odbou-

rání nepolicejní činnosti, tedy aby Policie ČR již nesuplovala činnost soukromých bezpečnostních služeb a neprováděla nadále dohled na sportovních stadionech. Činnost Policie ČR se zaměřila na účinnou prevenci a zajištění okamžité reakce v případě nezvládnutí situace pro obnovení veřejného pořádku soukromou bezpečnostní službou na sportovišti. Také se na stadionech nově objevili „spotteři“, jakožto specialisté na divácké násilí z řad kriminální Policie ČR. Tito policisté se v civilu pohybují mezi fanoušky. Jejich činnost je obrovským přínosem, protože díky osobnímu kontaktu s fanoušky je pro „spottery“ snadnější předpokládat jejich kroky a vývoj možné nežádoucí situace a pokusit se neutralizovat možné hrozby. Policie ČR začala uplatňovat nový přístup k řešení problémů při hromadných akcích. Jedná se o „low profile policing“, což je přístup opírající se o zásadu neprovokujícího monitoringu. Policie vystupuje na hromadných akcích v takovém počtu a takové výstroji aby zbytečně nevzbuzovala negativní emoce u fanoušků a vyhnula se tak možným střetům. Pořádkové jednotky jsou rovněž mimo vizuální kontakt s veřejností, ale z hlediska zásahu jsou na vhodně zvoleném místě. Na přístup „low profile policing“ navazuje 3D strategie – dialog, deescalace a determination (důrazný zákrok).

Disponuje pořadatelská služba dostatkem pravomocí k udržení pořádku uvnitř stadionů

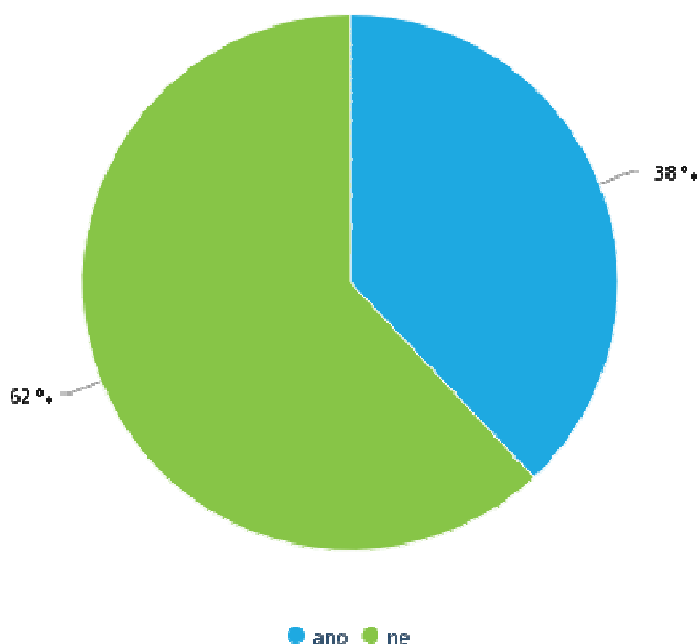

Graf 9. Disponuje pořadatelská služba dostatkem pravomocí k udržení pořádku uvnitř stadionů. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

"Soukromé bezpečnostní služby nemají, a ani nemohou mít jiná práva, než kterýkoliv občan. Mohou například pachatele trestného činu omezit na osobní svobodě a předat policii, použijí-li zbraně, platí pro ně rovněž stejné podmínky, jako pro kohokoliv jiného. Nemohou mít zvláštní pravomoci právě proto, že jsou soukromé, pravomoc je atributem veřejné moci a přísluší tedy státu. Kdyby pracovníkům BA byla přiznána některá oprávnění, porušila by se ústavou zaručená rovnost občanů."

Pracovníci BA se při výkonu služby směřující k ochraně majetku a bezpečnosti osob, tedy povinnosti vyplývající ze smluv na komerčním základě, mohou, na rozdíl od příslušníků policejních sborů, jimž relativně značná oprávnění skýtají speciální zákony, opřít pouze o ustanovení trestního zákona a občanského zákoníku platná pro každého občana ČR. Ze stanoviska státních orgánů ČR k oprávnění pracovníků soukromých bezpečnostních služeb vyplývá i reakce dotazovaných přičemž 51% (102) z nich nesouhlasí s tvrzením, že by soukromé bezpečnostní služby disponovaly dostatkem pravomocí k udržení pořádku.

Obávali byste se za současné situace vzít na sportovní utkání děti/rodinu?

Graf 10. Obávali byste se současné situace vzít na sportovní utkání děti/rodinu.

Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]

Za znepokojivý můžeme pokládat výsledek poslední otázky sociologického průzkumu. Na nutnost zásadního přehodnocení nynější situace v oblasti diváckého násilí poukázala skutečnost, kdy český právní řád postrádá normu, která by umožňovala sankcionovat provozovatele (majitele) sportovního zařízení za nedostatečné opatření k zajištění veřejného pořádku na stadionu. Fotbalová pravidla obsahovala pouze disciplinární postih Českomoravského fotbalového svazu, který byl ale využíván pouze v krajních případech a jeho tresty nebyly dostatečné a nestaly se tak pro fotbalové kluby motivující k řešení diváckého násilí. Většina provozovatelů (majitelů) sportovního zařízení nechávala tuto činnost výlučně na Policii ČR a sama se držela pouze nejnужnějších opatření. To mělo za důsledek nedostatečné nebo žádné prohlídky osob při vstupu na stadion, vpouštění značně podnapilých fanoušků, pronášení pyrotechniky a dalších nebezpečných předmětů. Nová filozofie se tak začala opírat o větší odpovědnost a zainteresovanost sportovních klubů, které by měly mít na zkvalitnění eventuelních zásahů největší zájem. Nová koncepce je založena především na jasně definovaných pravidlech a povinnostech. Důraz je rovněž kladen na rovný přístup a odpověd-

nost. Tento model je typický pro všechny vyspělé evropské země a pro nás se tak stal vhodnou inspirací.

Koncepční materiál k zajištění bezpečnosti na sportovních utkáních byl obohacen o důležitý prvek, a to o manuál pro fotbalové kluby s názvem „Bezpečí na sportovních utkáních“. Na tomto materiálu společně pracovalo Ministerstvo vnitra, Policie ČR, ČMFS a fotbalové kluby. Manuál byl vytvořen pro provozovatele (majitele) sportovních zařízení, jako přehled doporučení k maximálnímu předcházení případů diváckého násilí. Jednotlivé kluby tak mohou lépe dostát svým závazkům obsažených v zákonu 115/2001 Sb., o podpoře sportu.

Obsah materiálu se věnuje především soukromým bezpečnostním službám, jejich postavení a určení práv a povinností, která mají vycházet z návštěvního řádu a z obecných právních norem, jako jsou omezení osobní svobody osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, krajní nouze, nutná obrana. Důraz je také kladen na školení členů soukromých bezpečnostních služeb, jak po teoretické, tak po praktické stránce. U osob provádějících tuto činnost se očekává znalost organizačních a bezpečnostních postupů, základních platných právních předpisů, schopnost komunikace a možnost praktického využití spolupráce s integrovaným záchranným systémem. Manuál nezapomíná ani na infrastrukturu fotbalových stadionů, doporučení preventivních aktivit a problematiku nakládání s osobními údaji.

I přes veškeré snahy můžeme pokládat výsledek poslední otázky sociologického průzkumu za znepokojivý. Při tak důsledných změnách v zajišťování bezpečnosti na sportovním utkání by měla být odpověď v otázce, zda li by se dotazovaní obávali za současného stavu vzít na sportovní utkání rodinu či děti zcela jednoznačná. Průzkum však říká, že 38% (76) respondentů by za současné situace na utkání svoji rodinu nebo děti nevzali.

10.4 Stanovisko/vyjádření

Závěrem první části mé bakalářské práce jsem se rozhodla získat stanovisko/vyjádření od osob přímo zainteresovaných do problematiky diváckého násilí. Konkrétně od senátora a podnikatele Ivo Valenty zakladatele a majitele holdingu Synot jež je generálním sponzorem 1. české fotbalové ligy.

Panu Valentovi jsem poskytla výsledky sociologického průzkumu a požádala jsem ho o vyjádření k problematice diváckého násilí.

„Plně si uvědomuji důležitost tohoto tématu a jsem rád, že se děním na fotbalových stadionech zabývají i mladí lidé.

Jsem jednoznačně přesvědčen o tom, že daleko důležitější než represe, je prevence. Ta v konkrétním a ideálním případě znamená upřednostnění přirozené změny chování fanoušků před přísnými restrikcemi. Fanoušci by si jednoduše měli uvědomit, že rváči a osoby pod vlivem návykových látek na stadionu nemají co dělat. Na tribuně patří místo pouze těm, kteří si přijdou užít atmosféru zápasu a vychutnat kvalitní fotbal.

Za velmi důležitou proto považuji pozitivní motivaci – kromě kvalitního sportovního zážitku by fanoušky na stadiony mělo lákat také příjemné prostředí a zábava, případně soutěže jako doplňkový program například pro rodiny s dětmi.

Plně si uvědomuji, že jednou z cest jsou i bezpečnostní opatření a já se tomuto řešení nebráním. Je třeba pouze najít optimální formu. V tomto směru bychom měli využít pozitivních zkušeností z jiných zemí - například systém čipových karet. Ty jsou nepřenosné a kromě kontroly a evidence fanoušků by navíc držitelům přinesly řadu výhod a slev.“

Ivo Valenta

11 NÁVRH STRUKTURY INFORMAČNÍHO SYSTÉMU

Při řešení návrhu struktury informačního systému je nutné provést rešerši oblasti a legislativy, definovat prvky, jejich vazby, a konkrétní úkoly jednotlivých prvků.

11.1 Prvky

- Ministerstvo vnitra České republiky
- Ministerstvo spravedlnosti České republiky
- Českomoravský fotbalový svaz
- Provozovatel (majitel) sportovního zařízení
- Policie České republiky
- Soukromé bezpečnostní služby
- Veřejnost

11.2 Úkoly jednotlivých prvků

11.2.1 Ministerstvo vnitra České republiky + Ministerstvo spravedlnosti České republiky

- Od 1. ledna 2009 NOVÝ ZÁKON O POLICII ČR obsahující KONCEPCI - NOVÁ PRAVIDLA BEZPEČNOSTI NA SPORTOVNÍCH UTKÁNÍCH (usnesení vlády č.912 ze dne 23. července 2008)
- Personální zajištění zkrácených soudních řízení (pojízdná síň přímo na fotbalovém stadionu)
- 115/2001 Sb. o podpoře sportu
- 200/2000 Sb. o přestupcích
- 40/2009 Sb. trestní zákoník

11.2.2 Českomoravský fotbalový svaz

- Lepší informovanost = manuál pro fotbalové kluby

Obr. 18 Manuál pro fotbalové kluby. Zdroj: Zdroj: [2]

- Komunikace s Ministerstvem vnitra a spravedlnosti České republiky
- Komunikace s fotbalovými kluby, Policií České republiky a veřejností

11.2.3 Provozovatel (majitel) sportovního zařízení

- Povinnost vydat a zveřejnit návštěvní řád (115/2001 Sb. o podpoře sportu)
- Přerušit nebo ukončit probíhající sportovní utkání a bez zbytečného odkladu požádat o spolupráci Policii České republiky, pokud je bezpečnost osob nebo majetku ve sportovním zařízení ohrožena a přes veškerá opatření nedojde k obnovení pokojného stavu.
- Oprávnění Policie ČR na úhradu nákladů vynaložených na obnovu veřejného pořádku, pokud bylo prokázáno, že vlastník nebo provozovatel neučinil vše potřebné k eliminaci protiprávního stavu.

11.2.4 Policie České republiky

- Účinná prevence diváckého násilí
- Zajištění okamžité policejní reakce v případě nezvládnutí situace soukromé bezpečnostní služby. Policie však již NESUPLUJE práci soukromé bezpečnostní služby tzn. – neprovádí permanentní dohled na sportovním utkání.
- „SPOTTEŘI“ policejní specialisté na problematiku diváckého násilí

- Zajištění bezpečnosti osob a majetku při konání RIZIKOVÉHO utkání
- Doprovod příznivců sportovních mužstev a dalších osob do místa utkání a zpět (při vyhodnocení utkání jako RIZIKOVÉ)
- Výměna informací mezi PČR, ČMFS a fotbalovými kluby při rizikových zápasech
- Spolupráce při školení pořadatelského sboru
- Koordinace mezinárodní policejní spolupráce při prevenci a potírání diváckého násilí

11.2.5 Soukromé bezpečnostní služby

- Vpouštění diváků a dohled nad nimi
- Prohlídka stadionu před zápasem a po něm
- Poskytnutí všech informací divákům ohledně organizace, infrastruktury a záchranných služeb
- Provádění kontroly příchozích diváků
- Zabránění vstupu veřejnosti do zakázaných prostor
- Pomoc divákům při hladkém a snadném vstupu na stadion a při odchodu z něj
- Poskytnutí všech relevantních informací týkajících se diváků, kteří mohou narušovat pořádek, Policii ČR
- Provádění všech nezbytných opatření a vyčerpání všech existujících oprávnění před zásahem Policie ČR
- Předcházení všem situacím, které by mohly ohrozit veřejný pořádek

11.2.6 Veřejnost

- Povinnost seznámit se s návštěvním řádem – svým vstupem na sportovní stadion fanoušek stvrzuje souhlas s podmínkami návštěvního řádu vydaného provozovatelem (majitelem) sportovního zařízení

11.3 Schéma obecného postupu

Schéma obecného postupu zachycuje propojenost mezi jednotlivými prvky za klidového stavu. Kdy Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti zajišťuje zákonné ošetření situace kolem nově vzniklé koncepce „Zajištění bezpečnosti na sportovním utkání“. Apeluje na Českomoravský fotbalový svaz, který dále informuje provozovatele sportovních zařízení a zároveň komunikuje s Policií ČR.

Českomoravský fotbalový svaz vytváří kampaně, pomocí kterých informuje veřejnost (obyvatelstvo).

Základní povinností vlastníka nebo provozovatele je přijmout potřebná opatření k zajištění pořádku v průběhu sportovního podniku a vydat a zveřejnit návštěvní řád, ve kterém stanoví pravidla pro vstup návštěvníků do sportovního zařízení a pravidla chování návštěvníků a osob bezprostředně vykonávajících pořadatelskou službu ve sportovním zařízení. Další povinností je dát podnět k přerušení nebo ukončení probíhajícího sportovního podniku a bez zbytečného odkladu požádat o spolupráci Policii České republiky, pokud je bezpečnost osob nebo majetku ve sportovním zařízení ohrožena a přes veškerá opatření nedojde k obnovení pokojného stavu.

Činnost Policie ČR se zaměřila na účinnou prevenci a zajištění okamžité reakce v případě nezvládnutí situace pro obnovení veřejného pořádku soukromou bezpečnostní službou na sportovišti. Taktéž se na stadionech nově objevili „spotteři“, jakožto specialisté na divácké násilí z řad kriminální Policie ČR. Tito policisté se v civilu pohybují mezi fanoušky. Jejich činnost je obrovským přínosem, protože díky osobnímu kontaktu s fanoušky je pro „spottery“ snadnější předpokládat jejich kroky a vývoj možné nežádoucí situace a pokusit se neutralizovat možné hrozby. Policie ČR začala uplatňovat nový přístup k řešení problémů při hromadných akcích. Jedná se o „low profile policing“, což je přístup opírající se o zásadu neprovokujícího monitoringu. Dále Policie ČR spolupracuje se soukromou bezpečnostní službou při jejím školení a s provozovatelem sportovního zařízení při vyhodnocování rizikových utkání.

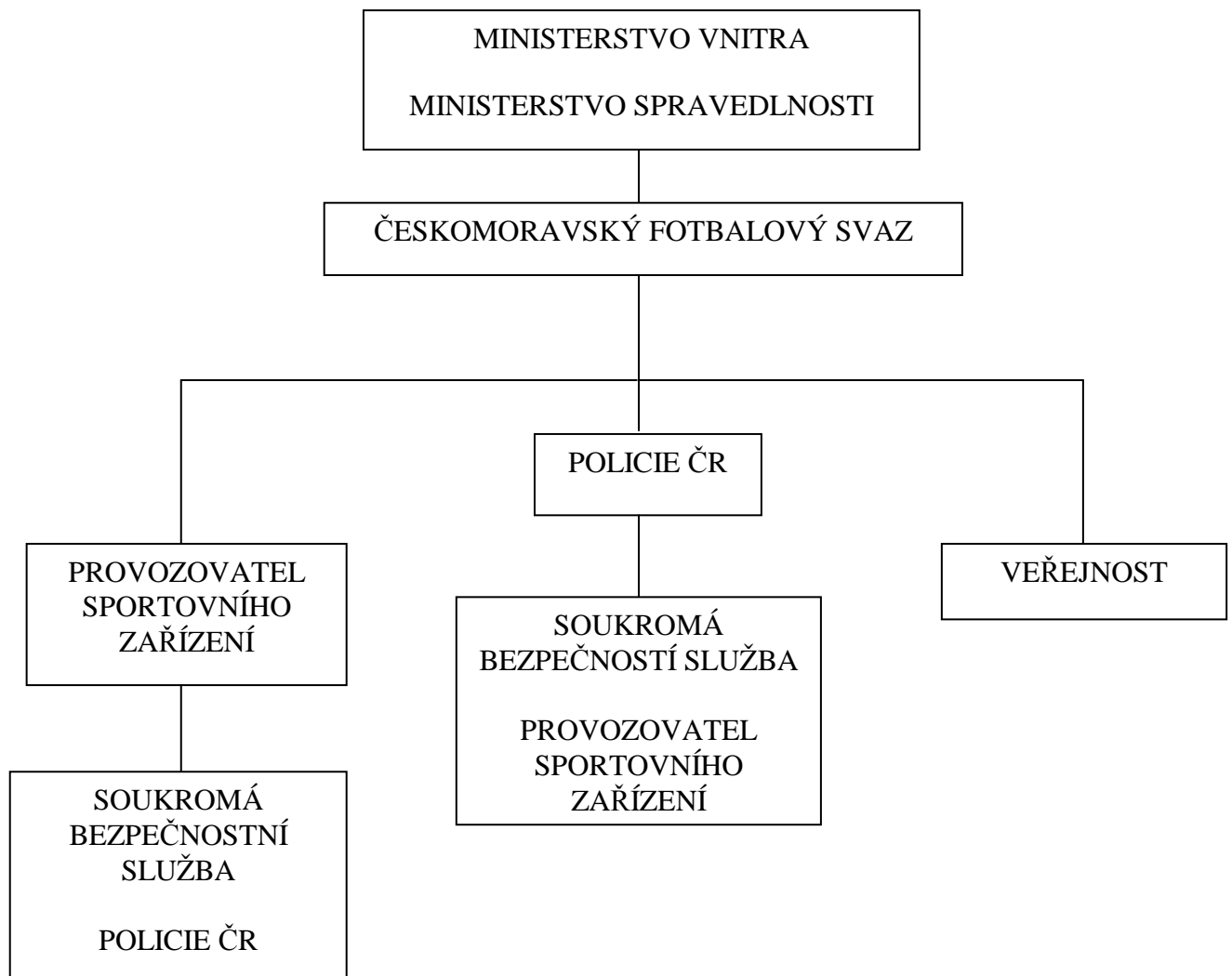
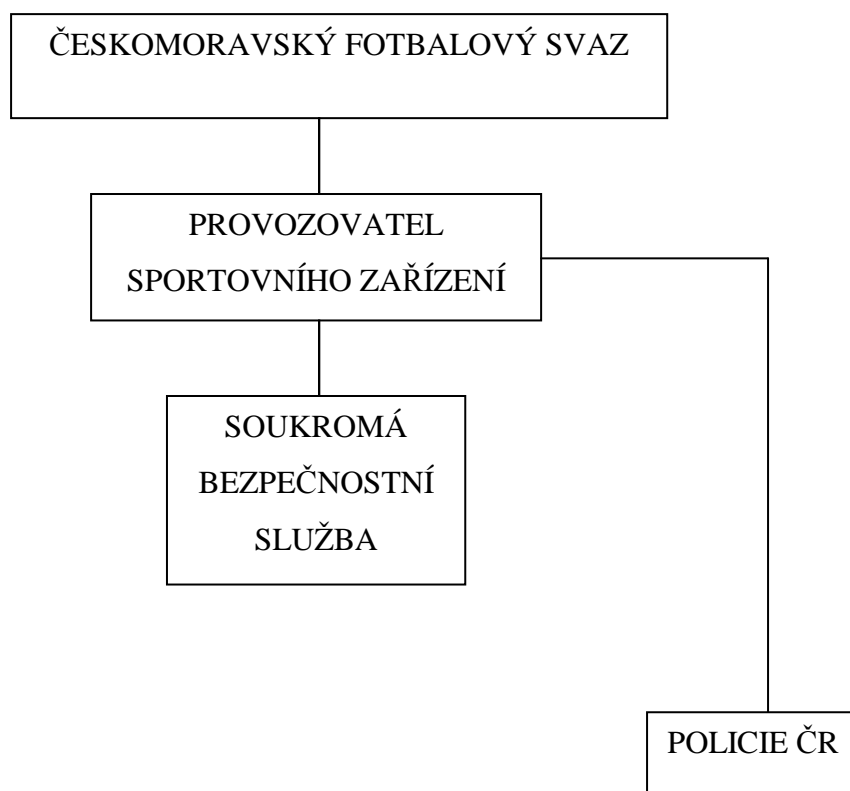

Schéma 1. Schéma obecného postupu. Zdroj: [vlastní]

11.4 Schéma postupu při zásahu

Schéma postupu při zásahu poukazuje na Českomoravský fotbalový svaz, který společně s provozovatelem sportovního zařízení vyhodnocuje riziková utkání a důrazně dbá na důslednou přípravu.

Základní povinností vlastníka nebo provozovatele je přijmout potřebná opatření k zajištění pořádku v průběhu sportovního podniku a vydat a zveřejnit návštěvní řád, ve kterém stanoví pravidla pro vstup návštěvníků do sportovního zařízení a pravidla chování návštěvníků a osob bezprostředně vykonávajících pořadatelskou službu ve sportovním zařízení. Další povinností je dát podnět k přerušení nebo ukončení probíhajícího sportovního podniku a bez zbytečného odkladu požádat o spolupráci Policii České republiky, pokud je bezpečnost osob nebo majetku ve sportovním zařízení ohrožena a přes veškerá opatření nedojde k obnovení pokojného stavu.

Pouze v případě nezvládnutí situace soukromou bezpečnostní službou

Schéma 2. Schéma postupu při zásahu. Zdroj: [vlastní]

ZÁVĚR

Stanovené cíle, a to ověřit předem dané hypotézy zaměřené na nově vzniklou koncepci „Zajištění bezpečnosti na sportovním utkání“ a změny s ní spojené, odbornost a profesionalitu soukromých bezpečnostních služeb a celkovou míru zabezpečení na sportovním utkání, byly pomocí sociologického průzkumu naplněny.

Výsledky dotazníkového šetření můžeme však pokládat za znepokojivé. V otázce změn nově vzniklé koncepce veřejnost sice zaznamenala nepřítomnost policejních složek na stadionu, ale více než 60% by souhlasila s jejím navrácením do prostor sportovního zařízení. V otázce sektoru soukromých bezpečnostních služeb z celkového počtu 200 respondentů 146 není spokojeno s prováděním vstupních bezpečnostních prohlídek. Tuto skutečnost můžeme přiřknout právě chybějící odborné způsobilosti u osob vykonávající tuto činnost. A ani závěrečné šetření v oblasti celkové míry zabezpečení na sportovním utkání neprokázalo pozitivní dopad nově vzniklé koncepce, protože 52% odpovídajících nepokládá zajištění bezpečnosti na sportovním utkání za dostatečné a 38% by se obávalo za současné situace vzít na utkání děti či rodinu.

Fenomén diváckého násilí rozhodně nemůžeme pokládat za záležitost pouze Ministerstva vnitra a Policie ČR a to i přes to, že je právě pro ně zabezpečování veřejného pořádku v souvislosti se sportovními resp. fotbalovými utkáními spojeno s vynaložením nemalých nákladů a prostředků.

Je bezesporu nutné začít důsledně vnímat zásadní roli fotbalových klubů a jejich provozovatelů při investicích do infrastruktury stadionů, do obsazování soukromé bezpečnostní služby, při komunikaci s vlastními fanoušky a také při preventivních a vzdělávacích aktivitách, jako jsou kampaně a projekty zaměřené na potírání diváckého násilí.

Neopomenutelnou složkou v otázce veřejného pořádku a bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými utkáními je územní samospráva měst a obcí. Zvláště pak, důležité a divácky atraktivní zápasy, ovlivňují chod tamního života a případné podcenění přípravy na tyto zápasy mohou mít výrazně negativní dopad na životy obyvatelů obcí a měst.

Základním pilířem efektivního přístupu představuje převzetí svého dílu odpovědnosti každého ze zainteresovaných subjektů, jejich vzájemná propojenost a spolupráce.

Ministerstvo vnitra se domnívá, že ČR disponuje dostatkem legislativních i jiných nástrojů, které lze využít pro případy diváckého násilí. Bohužel bývají tyto nástroje často opomíjeny. Český trestní zákon obsahuje dostatečné množství skutkových podstat, kterými lze jednání ohrožující bezpečnost na stadionu naplnit a možnosti trestního stíhání nebo přestupkového řízení s pachateli incidentů spojených s fotbalovými utkáními jsou rozhodně dostatečné. Namátkou lze vybrat trestný čin výtržnictví (§ 202), ublížení na zdraví (§ 221 an.), hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení (§ 198), poškozování cizí věci (§257) apod. Nelze zapomenout ani na řadu skutkových podstat přestupků podle přestupkového zákona. A právě tento neúplný přehled signalizuje, že markantní většinu jednání proti právnímu řádu je možné kvalifikovat jako některý s již existujících trestných činů.

Zbývají taková jednání, která kluby oprávněně považují za nebezpečná a volají po trestně-právní odpovědnosti. Jedná se o vniknutí nebo vrhání předmětů na hrací plochu. Legislativci se brání argumentem, že soukromá bezpečnostní služba disponuje právem fanouška za takové jednání vyvést ze stadionu. Nicméně další oprávnění, které by zabraňovalo konflikt vyhledávajícímu fanouškovi vstup na další utkání, chybí. Nyní se přímo nabízí vydvihnout příklad ze zahraničí. Konkrétně z Velké Británie, kde byl v roce 1991 zaveden zákon o fotbalových trestných činech (The Football Offences Act). Ten umožnil postih 3 nových přestupků v souvislosti s fotbalovým utkáním: Vrhání předmětů na hrací plochu či aktéry hry, podílení se na rasových útocích či na rasistických chorálech během fotbalových utkání a vniknutí na hrací plochu bez povolení. Tamní legislativa je průběžně upravována. V roce 2000 byl schválen zákon o fotbalové trestné činnosti a výtržnictví (Football Disorder Act), který upravil plošný zákaz vstupu na stadiony. Doslova zrušil rozdíl mezi zákazem vstupu na domácí a zahraniční utkání. Pokud je zákaz soudně vydán, platí všude. Je tedy na zvážení, zda li by nebylo přínosem pro naši fotbalovou scénu nechat se inspirovat právě Velkou Británií, která je od pradávna „kolébkou“ kopané.

Další nástroj pro zlepšení situace v oblasti diváckého násilí, který by si jednoznačně zasloužil zmínku v závěru této práce, je sektor soukromých bezpečnostních služeb. Téměř všechna odvětví českého byznysu mají definované mantinely, v nichž se mohou pohybovat a které tak určují alespoň „základní pravidla“. Obor soukromých bezpečnostních služeb se od svého vzniku výrazně profesionalizoval a je proto šokující, že prozatím nemá téměř žádné regule a jeho legislativní rámec je nedostačující. Česká republika zůstává posledním členským státem Evropské Unie, který postrádá speciální zákon o soukromých bezpečnost-

ních službách. Stáváme se tak často svědky situace, kdy jsou do řad soukromých bezpečnostních služeb obsazováni studenti, jakožto levná pracovní síla nebo pracovníci v důchodovém věku bez patřičného proškolení pro výkon této činnosti. Zůstává ale otázkou, jestli je sektor soukromých bezpečnostních služeb připraven na případnou dispozici zákonným ustanovením.

Aby byla efektivně zajištěna možnost reagovat na vývoj, který se na scéně fanoušků odehrává a je popsán výše, musí být motivem dalšího období striktní dodržování nastavených pravidel a pokračování v nastolených trendech a zlepšování jejich praktického využití.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek. *Fotbaloví chuligáni*. Vyd 1. Brno: Centrum strategických studií ve spolupráci s Barrister a Principal 2004, 184s. ISBN 80 – 903333 – 0 – 3.
- [2] *Ministerstvo vnitra České republiky*, Zpráva o situaci v oblasti diváckého násilí [online] 2014. Dostupné z mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-divackeho-nasili-pdf.aspx
- [3] *Rexter*, časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terorismu [online] 2014. Dostupné z www.rexter.cz/.
- [4] ČESKO. Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu. In: *sbírka zákonů ČR*, ročník 2001, částka 47. Dostupné na <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115> [cit. 2014-11-11]. ISSN 1211-1244.
- [5] ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *sbírka zákonů ČR*, ročník 2009, částka 11. Dostupné na <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40> [cit. 2014-11-11]. ISSN 1211-1244.
- [6] ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. In: *sbírka zákonů ČR*, ročník 1990, částka 35. Dostupné na <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-200> [cit. 2014-11-11]. ISSN 1211-1244.
- [7] SLEPIČKA, Pavel. *Sportovní diváctví*. Praha: Olympia 1990, 213s. ISBN 8070330120, 9788070330128
- [8] SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada 2010, 288s. ISBN 978-80-247-2907-7
- [9] *UEFA*, The official website for European football [online] 2014. Dostupné z <http://www.uefa.com/>
- [10] *Blisty*, Britské listy [online] 2014. Dostupné z <http://blisty.cz/>
- [11] *Hooligans*, Oficiální server českých a slovenských fotbalových chuligánů a fanoušků [online] 2014. Dostupné z <http://hooligans.cz/>
- [12] MARSH, Peter, ROSSER, Elizabeth, HARRÉ, Ron. (1978): *Life on the terraces*. In Gelder, K., Thornton, S. (eds.) (1997): *The subcultures reader*. London and New York, Routledge. (p.327-339)

- [13] MARSH, P., FOX, K., CARNIBELLA, G., MCCANN, J. and MARSH, J. (1996): *Football violence in Europe: A report to the Amsterdam Group*. Oxford: The Social Issues Research Centre.
- [14] MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister a Principal 2003, 656s. ISBN 80-86598-45-4
- [15] SMOLÍK, Josef, *Fotbalové chuligánství*. Nakladatel Plachý Zdeněk 2008, 240s. ISBN 978-80-903556-3-7
- [16] STAŇOVÁ, Eva, BOS, Ondřej, KRULÍK Oldřich. *Komunikace v mimořádných a dalších nebezpečných situacích, Situace v České republice a aktuální vývoj ve světě - příloha časopisu Policista č.3/2008*. [online] 2014. Dostupné z file:///C:/Users/Eva/Downloads/clanek_Policista_03-2008.pdf
- [17] *Sparta*, AC Sparta Praha [online] 2015. Dostupné z <http://www.sparta.cz/>
- [18] *Skslovan*, ŠK Slovan Bratislava - oficiální www stránka fotbalového klubu [online] 2015. Dostupné z <http://www.skslovan.com/index.php>
- [19] *Fotbal.Idnes*, Nejobsáhlejší fotbalové zpravodajství [online] 2015. Dostupné z <http://fotbal.idnes.cz/>
- [20] *Sigmafotbal*, Sk Sigma Olomouc – oficiální web fotbalového klubu [online] 2015. Dostupné z <http://www.sigmafotbal.cz/>
- [21] *Fczbrno*, FC Zbrojovka Brno – oficiální internetové stránky [online] 2015. Dostupné z <http://www.fczbrno.cz/>
- [22] *Fcb*, FC Baník Ostrava [online] 2015. Dostupné z <http://www.fcb.cz/>
- [23] *Sg3*, Sg3 security [online] 2015. Dostupné z <http://www.sg3.cz/cs/>
- [24] *Mvcr*, Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2015. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/>
- [25] *Policie*, Policie České republiky [online] 2015. Dostupné z <http://www.policie.cz/>
- [26] *Fotbal*, Fotbal [online] 2015. Dostupné z <http://nv.fotbal.cz/index.php>
- [27] *Justice*, Justice [online] 2015. Dostupné z <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>

- [28] *Policista*, AntiKonfliktní tým [online] 2015. Dostupné z <http://www.policista.cz/clanky/reportaz/antikonflitni-tym-606/>
- [29] ČESKO. Zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *sbírka zákonů ČR*, ročník 1991, částka 87. Dostupné na <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>> [cit. 2015-01-02]. ISSN 1211-1244.
- [30] ARMSTRONG, G. *Football hooligans: Knowing the score*. 3.vyd. Oxford: Berg, 2003, ISBN 1 85973 957 1
- [31] ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislosti*. Žďár nad Sázavou: Fakta, 1999, ISBN 80-902614-1-8
- [32] FIALA, Petr. *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno: Masarykova Univerzita, 1998, s. 7-16, ISBN 80 210 1798 8
- [33] LEBEDA, David. *Úvod do problematiky extremismu*. Wolters Kluwer 2012/13, s. 99, ISBN 978-80-7478-394-4
- [34] *Cevro*, liberálně konzervativní akademie [online] 2015. Dostupné z <http://www.cevro.cz/>
- [35] *U21Euro2015*, Mistrovství Evropy ve fotbale do 21 let 2015 [online] 2015. Dostupné z <http://www.u21euro2015.cz/>
- [36] *Fotbal.cz*, Fotbalová asociace České republiky [online] 2015. Dostupné z <http://nv.fotbal.cz/index.php>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Tzv.	Takzvaně
Aj.	A jiné
Ad.	A další
Apod.	A podobně
AKT	Antikonfliktní tým
PČR	Policie České republiky
ČMFS	Českomoravský fotbalový svaz
BA	Bezpečnostní agentura
NFIP	Rada o národních fotbalových informačních střediscích
UEFA	Unie evropských fotbalových asociací
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
MěPo	Městská policie
MěÚ	Městský úřad
FC	Football club
MS	Mistrovství světa

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Rozlišení fotbalových diváků, fanoušků a fotbalových chuligánů. Zdroj:[1]</i>	<i>9</i>
<i>Obr. 2 šály zlínských fotbalových chuligánů. Vlevo zlínská šála v klasickém barevném provedení kombinace modré a žluté barvy se symbolikou lvů z českého národního znaku střežících žlutou hvězdu z oficiálního znaku města Zlína. Typický název „Ševci“ jakožto původní řemeslo zabývající se výrobou obuvi. A letopočet 1919, kdy byl ve Zlíně založen první fotbalový oddíl. Vpravo šála Dinama Zagreb s nimiž mají zlínské chuligáni družbu s datem založení 1986 a tradiční modrou barvou a vyobrazením pitbula. Zdroj: [vlastní].....</i>	<i>12</i>
<i>Obr. 3 Vlajka zlínských chuligánů se stejnou symbolikou. Zdroj: [vlastní].....</i>	<i>12</i>
<i>Obr. 4 Vyobrazení chuligána se zahalenou tváří a nápisem „FC ZLÍN 1919 COBBLERS ULTRAS“. Kdy překlad slova „cobblers“ – ševci „ultras“ – krajní, extrémní. „FC ZLÍN 1919“ – Fotbalový club Zlín s datem založení 1919. Zdroj: [vlastní]</i>	<i>13</i>
<i>Obr. 5 Identifikace zlínské chuligánské skupiny z městské části Jižní Svahy (South Slopes). Zdroj: [vlastní]</i>	<i>13</i>
<i>Obr. 6 Prezentace názorů levicových extremistů. Zdroj: [28]</i>	<i>16</i>
<i>Obr. 7 Definice extremismu Zdroj: [33].....</i>	<i>17</i>
<i>Obr. 8. MS ve fotbale Brazílie 2014. Zdroj: [9]</i>	<i>19</i>
<i>Obr. 9 Chuligáni na výjezdu. Zdroj: [11]</i>	<i>24</i>
<i>Obr. 10 Chuligáni na výjezdu 2. Zdroj: [11]</i>	<i>24</i>
<i>Obr. 11. Žlutá vesta AKT. Zdroj: [28]</i>	<i>33</i>
<i>Obr. 12. Neprůstřelná vesta. Zdroj: [28]</i>	<i>34</i>
<i>Obr. 13. Teleskopický obušek. Zdroj: [28].....</i>	<i>34</i>
<i>Obr. 14. Pepřový sprej. Zdroj: [28]</i>	<i>34</i>
<i>Obr. 15. Taktická svítlna. Zdroj: [28]</i>	<i>35</i>
<i>Obr. 16. Spojovací technika. Zdroj: [28]</i>	<i>35</i>
<i>Obr. 17. Střelná zbraň. Zdroj: [28]</i>	<i>35</i>
<i>Obr. 18 Manuál pro fotbalové kluby. Zdroj: Zdroj: [2].....</i>	<i>61</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1. Věk. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	47
<i>Graf 2. Pohlaví. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	48
<i>Graf 3. Jak často navštěvujete fotbalová utkání. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	49
<i>Graf 4. Cítíte se být ohroženi narůstajícím diváckým násilím. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	50
<i>Graf 5. Je zajištění bezpečnosti na sportovním (fotbalovém) utkání dostatečné. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	51
<i>Graf 6. Zaznamenali jste, že policie již není standardně přítomna na stadionech. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	52
<i>Graf 7. Jsou vstupní bezpečnostní prohlídky návštěvníků ze strany pracovníků soukromých bezpečnostních služeb provedeny profesionálně a důsledně. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	53
<i>Graf 8. Myslíte si, že současný koncepční model v boji proti diváckému násilí, tedy že policie není přítomna uvnitř stadionu a pořádek má na starosti soukromá bezpečnostní služba, je z hlediska bezpečnosti dobře nastaven. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	54
<i>Graf 9. Disponuje pořadatelská služba dostatkem pravomocí k udržení pořádku uvnitř stadionů. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	56
<i>Graf 10. Obávali byste se současné situace vzít na sportovní utkání děti/rodinu. Zdroj: [vlastní dotazníkové šetření]</i>	57

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: NÁVŠTĚVNÍ ŘÁD FC FASTAV ZLÍN

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

PŘÍLOHA P III: PŘEHLED FOTBALOVÉ NÁVŠTĚVNOSTI SEZÓNA 2014/2015

PŘÍLOHA P I: NÁVŠTĚVNÍ ŘÁD FC FASTAV ZLÍN

§ 1 Obecná ustanovení

- 1. Tento Návštěvní řád je směrnice vyhlášená provozovatelem fotbalového stadionu Letná, kterým je FC FASTAV Zlín a.s. se sídlem Zlín, Tyršovo nábřeží 4381. FC FASTAV Zlín, a.s. určuje základní závazná pravidla chování všech návštěvníků vstupujících do areálu stadionu Letná a používající zařízení stadionu Letná.
- 2. Účelem návštěvního řádu je zejména zajištění ochrany bezpečnosti zdraví a majetku na stadionu a rovněž zabezpečení pokud možno ideálních podmínek průběhu všech akcí, které se budou na stadionu uskutečňovat. Cílem návštěvního řádu stadionu Letná je též zajištění příjemné sportovní a společenské atmosféry na stadionu. Každý svým vstupem na jakoukoliv akci pořádanou v areálu stadionu Letná vyjadřuje svůj souhlas být vázán podmínkami a obsahem tohoto návštěvního řádu.

§ 2 Stadion Letná

- 1. Stadion Letná slouží veřejnosti přednostně ke sledování fotbalových utkání a o způsobu jeho využití a použití rozhoduje výlučně jeho provozovatel (na základě nájemní smlouvy uzavřené dne 30. 1. 2001), společnost FC FASTAV Zlín a.s.
- 2. Veřejnost může do areálu stadionu Letná vstupovat pouze se souhlasem majitele tohoto fotbalového stadionu, pouze v čase stanoveném tímto návštěvním řádem nebo ve výjimečných případech jiným rozhodnutím provozovatele stadionu, a pouze v souladu s podmínkami stanovenými tímto návštěvním řádem.
- 3. Tento návštěvní řád je závazný pro všechny osoby, které budou stadion Letná využívat pro vlastní akce na základě zvláštní smlouvy uzavřené pro konkrétní účel se společností FC FASTAV Zlín a.s. jakožto i pro hosty těchto osob.
- 4. Kromě provozovatele stadionu Letná je oprávněn k doзору nad dodržováním a respektováním tohoto návštěvního řádu též SK Zlín, pořadatelská nebo bezpečnostní služba, případně v rámci své zákonné pravomoci též Policie ČR.

§ 3 Pobyt v areálu stadionu Letná

- 1. V areálu stadionu Letná mohou pobývat pouze osoby, které s sebou mají platnou vstupenku nebo jiný opravňující průkaz, či osoby, které své oprávnění k pobytu mohou prokázat jiným způsobem. Každá osoba uvnitř stadionu Letná má povinnost na žádost pořadatelské nebo bezpečnostní služby, jakož i policie prokázat své oprávnění k pobytu platnou vstupenkou nebo opravňujícím průkazem. Každý, kdo nebude schopen prokázat své oprávnění k pobytu, bude z areálu stadionu Letná vyveden. **Při opuštění stadionu Letná ztrácí vstupenka svou platnost; toto platí i pro držitele permanentní vstupenky ohledně oprávnění vstupu na konkrétní hrací den.**

- 2. Stadion Letná je zpřístupněn pro veřejnost vždy nejméně jednu hodinu před zahájením akce do uplynutí jedné hodiny následující po ukončení akce, **není-li stanoveno provozovatelem stadionu Letná z organizačních důvodů jinak.**
- 3. Návštěvníci jsou povinni obsadit pouze místo uvedené na vstupence pro danou akci. Fanoušci a příznivci hostujícího týmu jsou povinni zdržovat se pouze v sektoru určeném majiteli stadionu Letná pro příznivce hostujícího týmu a jsou povinni respektovat organizační pokyny pořadatelské nebo bezpečnostní služby, případně příslušníků Policie ČR.
- 4. Z bezpečnostních důvodů a k odvrácení nebezpečí jsou návštěvníci povinni na pokyn pořadatelské a bezpečnostní služby jakož i policie zaujmout jiná místa než uvedená na vstupence, a to případně i v jiném sektoru. Stejně platí i pro návštěvníky, kteří přijdou po zahájení dané akce.
- 5. Osoby, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, stejně tak jako osoby, které ohrožují bezpečnost osob a majetku nacházejících se v areálu stadionu Letná, ztrácejí oprávnění k pobytu a mohou být pořadatelskou nebo bezpečnostní službou, případně též příslušníky Policie ČR kdykoliv vyvedeni z prostoru areálu.

§ 4 Vstupní kontrola

- 1. Každý návštěvník je při vstupu do areálu stadionu Letná povinen bez vyžádání ukázat a na požádání vydat ke kontrole pořadatelské nebo bezpečnostní službě svou vstupenku nebo jiný opravňující průkaz.
- 2. Pořadatelská nebo bezpečnostní služba jakož i policie jsou oprávněni prohlédnou - a to i při použití technických prostředků - osoby, které z důvodu podezření předchozí konzumace alkoholu nebo jiných návykových látek, nebo z důvodu vnášení zbraní, nebo jiných nebezpečných předmětů či věcí nebo látek způsobujících nebezpečí vzniku ohně, mohou představovat bezpečnostní riziko pro danou akci. Prohlídka se vztahuje i na vnášená zavazadla a umožňuje kontrolu jednotlivých vnášených předmětů.
- 3. Do prostoru areálu stadionu Letná je zakázáno vnášet předměty, kterými by mohla být jakkoliv ohrožena bezpečnost a odpovídající zázemí osob a majetku pobývajících v areálu stadionu Letná. O zákazu vnášet takové předměty do areálu stadionu Letná je z pověření provozovatele stadionu oprávněna rozhodovat pořadatelská nebo bezpečnostní služba.
- 4. Osobám, které nemohou prokázat své oprávnění k návštěvě, resp. vstupu do areálu stadionu Letná, nebo osobám, které představují bezpečnostní riziko ve smyslu tohoto návštěvního řádu, nebude umožněn vstup do areálu stadionu Letná. To samé platí i pro osoby, kterým byl v České republice zakázán vstup na pořádanou akci z důvodu jejich

závadného chování na obdobných akcích. Odmítnuté osoby nemají nárok na vrácení vstupného.

- 5. Pořadatel má právo požadovat po divákovi, aby se při vstupu na stadion legitimoval a údaje takto zjištěné systematicky využíval v případech porušení návštěvního řádu.

§ 5 Chování na stadionu Letná

- 1. Každý návštěvník stadionu Letná je povinen chovat se v prostoru areálu fotbalového stadionu tak, aby svým jednáním neohrožoval bezpečnost jiných osob a jejich majetku stejně tak jako zařízení stadionu Letná a dále svým chováním neomezoval či neobtěžoval jiné osoby nad míru odpovídající z okolností vyplývajících z průběhu akce, která v areálu stadionu Letná právě probíhá.
- 2. Návštěvníci jsou povinni dodržovat nařízení a pokyny pořádkové nebo bezpečnostní služby jakož i policie, hasičů, záchranné služby a hlasatele.
- 3. Návštěvníci stadionu Letná jsou povinni při svém pobytu na stadionu respektovat obecně závazná pravidla slušného chování a dobrých mravů, tj. především slušnost a ohleduplnost, a jsou povinni zdržet jakýchkoli projevů mezilidské, rasové, náboženské nebo politické nesnášenlivosti. V případě porušení nebo nerespektování tohoto ustanovení, může být návštěvník dopouštějící se zjevně zakázaného jednání, z prostoru areálu stadionu Letná bez předchozího napomenutí okamžitě vyveden.
- 4. Všechny vchody a východy stejně jako únikové cesty je povinnost udržovat volné.

§ 6 Zákazy

- 1. Návštěvníkům stadionu je zakázáno vnášet do prostoru areálu stadionu Letná zejména následující předměty nebo jiné předměty obdobné povahy či účelu:
 - a. Rasistický, hanlivý, vulgární nebo dobrým mravům odporující propagandistický materiál,
 - b. Zbraně jakéhokoli druhu, jakož i všechny předměty, které jsou použitelné jako sekací, úderové či bodací zbraně,
 - c. Spreje, leptavé, hořlavé a barvicí látky nebo jiné nádoby s látkami ovlivňující zdraví,
 - d. Láhve, poháry/kalichy, džbány, plechovky/konzervy nebo jiné předměty, které sestávají z lámavého, tříštivého nebo výjimečně tvrdého materiálu,
 - e. Neskládané předměty jako žebřík, stolička, židle, krabice či kufr,
 - f. Ohňostroj/rachejtla, světlice, dýmovnice a ostatní pyrotechnické předměty včetně odpovídajících odpalovacích zařízení,

- g. Tyče pro vlajky či transparenty,
- h. Mechanicky poháněné nástroje způsobující hluk,
- i. Alkoholické nápoje a drogy jakéhokoli druhu,
- j. Zvířata,
- k. Laser ukazovátko,
- l. Kufry, velké tašky, batohy nebo
- m. Fotoaparáty, videokamery a ostatní přístroje pro účely profesionálního zaznamenání zvuku či obrazu s výjimkou výslovně uděleného souhlasu majitele stadionu Letná.
- 2. Dále je návštěvníkům zakázáno:
 - . Vyslovovat, rozlišovat či veřejně projevovat rasistické, hanlivé, vulgární nebo dobrým mravům odporující slogany či zobrazení,
 - a. Lézt či přelézat pro obecné užívání nepředpokládané stavby a zařízení, zejména fasády, ploty, zdi, ohrazení hrací plochy, zábrany, osvětlovací zařízení, stojany pro kamery, stromy, sloupy jakéhokoli druhu a střechy,
 - b. Vstupovat do oblastí, které nejsou pro návštěvníky povoleny (např. hrací plocha, vnitřní prostory, místnosti funkcionářů),
 - c. Házet předměty či tekutiny jakéhokoli druhu na hrací plochu či do prostor pro návštěvníky,
 - d. Zakládat oheň, zapalovat nebo odstřelovat ohňostroj či světlice,
 - e. Ničit zařízení a vybavení stadionu Letná.
 - f. Bez povolení prodávat vstupenky a jakékoliv zboží propagující značku FC FASTAV Zlín a.s. nebo stadionu Letná,
 - g. Popisovat, polepovat nebo pomalovávat stavby, vybavení nebo cesty,
 - h. Konat svoji tělesnou potřebu mimo toalety nebo znečišťovat areál stadionu Letná jinou cestou, zejména odhazováním věcí,
 - i. Jezdit po cestách a plochách bez speciálního povolení,
 - j. Jakýmkoliv způsobem pořizovat prostřednictvím moderních technologií zvukové či obrazové záznamy jak v prostoru areálu stadionu Letná, tak z průběhu akce,
 - k. Překrývat transparenty, vlajkami nebo jiným způsobem reklamní panely umístěné na stadionu.
- 3. Provozovatel stadionu Letná je oprávněn požadovat po každém, kdo poruší výše uvedené zákazy a omezení náhradu škody, která byla v důsledku zakázaného jednání způsobena, vydání věci, kterou byla způsobená škoda způsobena nebo závadný

stav vyvolán a dále též úhradu pokuty v minimální výši 1.000,- Kč, v maximální výši 50.000,- Kč, dle závažnosti porušení stanovených povinností a v této souvislosti způsobených škodných následků. Majitel stadionu Letná je rovněž oprávněn každému, kdo poruší principy tohoto návštěvního řádu, nebo výše stanovené zákazy či omezení, zakázat na dobu určitou nebo dle závažnosti provinění též na dobu neurčitou vstup do areálu stadionu Letná.

§ 7 Prodej a reklama

Podnikatelská činnost, rozdávání nebo prodávání novin, časopisů, tiskovin, reklamních prospektů jakož i skladování předmětů uvnitř areálu stadionu Letná je povoleno jen s výslovným písemným souhlasem FC FASTAV Zlín a.s.

§ 8 Práva pořadatele / Dohled

Právo k výkonu funkce pořadatele má zplnomocněný zástupce FC FASTAV Zlín a.s. a při akcích také pořadatelská a bezpečnostní služba jakož i policie.

§ 9 Odpovědnost za škody

- 1. Vstup a užívání areálu stadionu Letná uskutečňuje každý návštěvník na vlastní nebezpečí. FC FASTAV Zlín a.s. odpovídá jen za poškození zdraví a věcné poškození způsobené úmyslným nebo hrubě nedbalým chováním jejich zaměstnanců nebo osob v obdobném poměru závislé činnosti.
- 2. Úrazy a škody je povinnost neprodleně nahlásit FC FASTAV Zlín a.s.

§ 10 Jednání proti předpisům

- 1. Osoby, které poruší ustanovení Návštěvního řádu, mohou být bez náhrady vyvedeni z areálu stadionu Letná a postihnuti zákazem vstupu do areálu stadionu Letná. To samé platí pro osoby, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. Vznikne-li podezření trestného jednání nebo jiného přestupku, může být učiněno trestní oznámení.
- 2. Opatření podle odstavce 1 vylučují nároky (např. vrácení vstupného) proti FC FASTAV Zlín a.s. nebo pořadateli dané akce.
- 3. Práva pořadatele zůstávají nedotčena.

§ 11 Účinnost

Tento Návštěvní řád stadionu Letná ve Zlíně, Tyršovo nábřeží 4381 je účinný od jara 2015.

Ve Zlíně dne 1. 3. 2015 Ing. Milan Plesar, předseda představenstva v. r.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI NA SPORTOVNÍM (FOTBALOVÉM) UTKÁNÍ

Zajištění bezpečnosti na sportovním (fotbalovém) utkání

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času k vyplnění následujícího dotazníku. Tento dotazník je zcela anonymní a slouží ke sběru informací pro vypracování praktické části mé bakalářské práce na téma - Zajištění bezpečnosti na sportovním utkání.

Děkuji :)

Věk

15 - 25

26 - 40

41 a více

Pohlaví

muž

žena

Jak často navštěvujete fotbalová utkání.

pravidelně

občas

nenavštěvuji

Cítíte se být ohroženi narůstajícím diváckým násilím.

ano

ne

nevím

Je zajištění bezpečnosti na sportovním (fotbalovém) utkání dostatečné.

- ano
 ne
 nevím

Zaznamenali jste, že policie již není standardně přítomna na stadionech.

- ano
 ne

Jsou vstupní bezpečnostní prohlídky návštěvníků ze strany pracovníků soukromých bezpečnostních služeb provedeny profesionálně a důsledně.

- ano
 ne

Myslíte si, že současný koncepční model v boji proti diváckému násilí, tedy že policie není přítomna uvnitř stadionu a pořádek má na starosti soukromá bezpečnostní služba, je z hlediska bezpečnosti dobře nastaven?

- ano
 ne

Disponuje pořadatelská služba dostatkem pravomocí k udržení pořádku uvnitř stadionů

- ano
 ne
 nevím

Souhlasili byste s navrácením Policie ČR na stadiony, jakožto dohledem nad zajištěním bezpečnosti při konání sportovního utkání?

ano

ne

Obávali byste se za současné situace vzít na sportovní utkání děti/rodinu?

ano

ne

ODESLAT DOTAZNÍK ↘

Dotazník vytvořen pomocí [Survio](#).
Vyzkoušejte si předpřipravené vzory dotazníků pro snadný start!

PŘÍLOHA P III: PŘEHLED FOTBALOVÉ NÁVŠTĚVNOSTI SEZÓNA 2014/2015

MUŽSTVA SEŘAZENÁ PODLE CELKOVÝCH NÁVŠTĚV DOMA					
	Mužstvo	Celkem	Průměrně	Nejvíce	Nejméně
1	FC Viktoria Plzeň	129453	10787	11675	10129
2	AC Sparta Praha	106695	8891	18665	6754
3	SK Slavia Praha	86414	7201	16661	3943
4	FK Teplice	64568	5380	10460	2922
5	1. FC Slovácko	59447	4572	7682	3495
6	FC Slovan Liberec	58318	4859	8195	2966
7	Zbrojovka Brno	57765	4443	8262	2923
8	Bohemians Praha 1905	57718	4439	5000	3565
9	FC Baník Ostrava	52156	4346	7438	3119
10	FK Baumit Jablonec	47220	3632	6108	2210
11	FC Hradec Králové	43447	3342	7100	1917
12	FC Vysočina Jihlava	42294	3253	4075	2459
13	Dynamo České Budějovice	40496	3115	6402	1789
14	FK Mladá Boleslav	38104	3175	4823	1827
15	1. FK Příbram	35810	2984	7062	2007
16	Dukla Praha	34584	2660	6348	734

MUŽSTVA SEŘAZENÁ PODLE CELKOVÝCH NÁVŠTĚV VENKU					
	Mužstvo	Celkem	Průměrně	Nejvíce	Nejméně
1	AC Sparta Praha	105745	8134	16661	4075
2	SK Slavia Praha	88300	6792	18665	3593
3	FC Viktoria Plzeň	78424	6032	11003	4025
4	FC Baník Ostrava	70779	5444	11072	2268
5	FC Slovan Liberec	61230	4710	10733	1921
6	FK Teplice	58274	4482	10270	2101
7	Zbrojovka Brno	57015	4385	11128	1579
8	FK Mladá Boleslav	55470	4266	10950	782
9	Bohemians Praha 1905	54267	4522	10430	2404
10	FC Hradec Králové	53422	4451	10549	1789
11	FK Baumit Jablonec	50638	4219	10129	1898
12	Dukla Praha	49079	4461	10946	2030
13	FC Vysočina Jihlava	47711	3670	6860	1201
14	Dynamo České Budějovice	47685	3973	10217	823
15	1. FK Příbram	42046	3503	8062	734
16	1. FC Slovácko	34404	2867	3802	924